

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 54 S

(2016–2017)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til inngåelse av avtale mellom
Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget
av 30. september 2016

Innhold

1	Avtalens bakgrunn og hovedinnhold	5	6	Vurdering av høringsuttalelsene mv.	19
2	Situasjonen for laksebestandene, fangstutvikling og fangstfordeling	7	7	Gjennomføring av avtalen i norsk rett	24
3	Nærmere om de enkelte bestemmelser i avtalen og vedlegg	9	8	Økonomiske og administrative konsekvenser	25
3.1	Nærmere om avtalens bestemmelser	9	8.1	Økonomiske konsekvenser	25
3.2	Nærmere om avtalens vedlegg 2 – fiskeregler på grenseelvstrekningen	10	8.2	Administrative konsekvenser	25
4	Gjennomføring av avtalen	12	9	Vurdering og tilråding	26
4.1	Overvåking av laksebestandene ...	12	Vedlegg		
4.2	Andre forhold knyttet til gjennomføringen	13	1	Avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget med vedlegg	29
5	Høring, konsultasjoner og Sametingets vedtak	16	2	Sametingets plenumsvedtak	47
5.1	Høring av avtalen	16	3	Sametingets konsultasjonsnotat ..	51
5.2	Høring av spørsmål knyttet til gjennomføring av avtalen	17	4	Tanavassdragets fiskeforvaltnings konsultasjonsnotat	54
5.3	Konsultasjoner og Sametingets plenumsvedtak	18			

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 54 S

(2016–2017)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016

*Tilråding fra Utenriksdepartementet 3. februar 2017,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Avtalens bakgrunn og hovedinnhold

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget undertegnet i Helsingfors 30. september 2016.

Tanavassdraget er grensevassdrag mellom Norge og Finland og et av verdens største vassdrag med atlantisk laks. Hovedelven og sideelvene er lett tilgjengelige for laks, og vassdraget har i alt ca. 30 separate laksebestander. Den årlige laksefangsten i Tanavassdraget er blant de høyeste av alle enkeltvassdrag med atlantisk laks. Vassdraget er også et av de siste store laksevassdragene som fortsatt er lite påvirket av annen menneskelig aktivitet enn fiske. Et spesielt trekk ved vassdraget er at det også utøves et tradisjonelt fiske med ulike garnredskaper. Laksefisket er av særlig stor betydning for lokalbefolkningen og for samene som urfolk.

Fisket i Tanavassdraget har siden 1873 vært regulert gjennom bilaterale avtaler mellom Norge og Finland. Den någjeldende avtalen trådte i kraft

1. januar 1990. Avtalen har over tid medført for stort fiskepress og en omfattende fisketurisme som både bidrar til fiskepresset og er til hinder for lokalbefolkningens fiskeutøvelse.

Etter initiativ fra Norge ble forhandlinger om en ny avtale innledet i 2012. Norges forhandlingsdelegasjon ble oppnevnt ved kongelig resolusjon, og har bestått av representanter fra Klima- og miljødepartementet (ledelse), Utenriksdepartementet, Miljødirektoratet, Sametinget og Tanavassdragets fiskeforvaltning. Det har vært holdt sju ordinære forhandlingsmøter, og i juni 2016 ble det oppnådd enighet på departementsnivå om et forslag til ny avtale.

Flere av laksebestandene i vassdraget er svært svake, og fiskesesongen 2015 var en av de dårligste som er registrert i Tanavassdraget siden 1972. Selv med reduksjonen i fiskepresset i vassdraget på ca. 1/3 som de nye fiskereglene legger opp til, vil det ta ca. 15 år før de svakeste laksebestandene er gjenoppbygget til forsvarlige nivåer. For å

oppnå den nødvendige reduksjonen i fiskepresset må alle grupper av fiskere begrense sitt fiske, og det er også nødvendig å redusere garnfisket dersom laksebestandene skal kunne gjenoppbygges. Reguleringene i fisket skal evalueres årlig og kan justeres dersom hensynet til laksebestandene, fiskeutøvelsen eller enkelte grupper av fiskere tilsier dette.

Avtaleforslaget innebærer at den fremtidige forvaltningen av Tanavassdraget vil bygge på moderne og internasjonalt anerkjente prinsipper. Disse ble senest behandlet av Stortinget i forbindelse med St.prp. nr. 32 (2006–2007) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, og innebærer først og fremst at alt fiske skal baseres på et høstbart overskudd. Som del av dette skal det fastsettes bevaringsgrenser og forvaltningsmål for de enkelte bestandene, og effekten av reguleringene i fisket skal vurderes med utgangspunkt i tilstrekkelig overvåking og gode fangstdata. Laksebestander med dårligere status enn forvaltningsmålene skal gjenoppbygges i henhold til en egen gjenoppbyggingsplan. Hensikten med denne tilnærmingen er primært å sørge for at potensialet for lakseproduksjon i de enkelte lakseelvene blir utnyttet i størst mulig grad.

Hovedformålet med de tiltakene som nå foreslås for Tanavassdraget er å sørge for at laksebestandene i elva gjenoppbygges samtidig som det opprettholdes et omfattende fiske til beste for lokalsamfunnene, rettighetshaverne og fritidsfiskere. Dette vil være krevende rent forvaltningsmessig, først og fremst fordi fisket i vassdragets hovedløp foregår på alle de om lag 30 ulike laksebestandene i vassdraget. For å håndtere et slikt fiske på blandede bestander, er forslaget til nye fiskeregler på grenseelvstrekningen basert på best mulig kunnskap om effektene av fisket på de enkelte bestander i de ulike delene av vassdraget gjennom ulike perioder av fiskesesongen. Det er lagt særlig vekt på å begrense fisket på de svakeste bestandene som hører hjemme i vassdragets øvre deler. Avtaleforslaget innebærer at fiskepresset reduseres med om lag en tredjedel, og det er tilstrebet en rimelig byrdefordeling mellom ulike grupper av fiskere innenfor de rammene som følger av biologiske hensyn.

Et annet sentralt mål med den nye avtalen er at turistfisket begrenses og bringes inn i mer ord-

nede former gjennom en vesentlig reduksjon av antall fiskekort for tilreisende fiskere og inndeling av grenseelvstrekningen i fiskesoner. Någjeldende avtale legger ingen begrensninger på salg av turistfiskekort. I 2015 ble det solgt ca. 33 000 og 3 000 døgnfiskekort til tilreisende fiskere på henholdsvis finsk og norsk side, mens avtaleforslaget begrenser antallet slike kort til 11 000 for hvert av landene. Den nye avtalen vil også regulere fisket som ikke-fastboende rettighetshavere på finsk side (hytteeiere) har etter finsk rett, ved at egne bestemmelser om dette er tatt inn i fiskereglene. Denne gruppen fiskere skal kjøpe døgnfiskekort fra det antall fiskekort som er satt av for tilreisende fiskere.

I avtaleforslaget er fordelingen av lakseressursen mellom Norge og Finland rettet opp i norsk favør, med sikte på at ca. 2/3 av lakseressursen skal tilfalle Norge og ca. 1/3 Finland i samsvar med vassdragets lakseførende strekninger i de to landene.

Utviklingen i laksebestandene skal følges nøye gjennom målrettet overvåking og forbedret fangststatistikk. Reguleringene i fisket vil være fleksible og kan justeres jevnlig dersom dette er nødvendig for å oppnå ønsket gjenoppbygging eller for å unngå utilsiktede negative konsekvenser for fiskeutøvelsen eller enkelte grupper av fiskere. Avtalen forutsetter derfor et nært samarbeid og en klar ansvars- og oppgavefordeling mellom den statlige og den lokale fiskeforvaltningen.

Avtalen ble undertegnet i Helsingfors 30. september 2016, og trer i kraft den første dagen i den andre måneden etter at avtalepartene har meddelt hverandre at kravene for ikrafttredelse av avtalen er gjennomført. Målet er at avtalen skal tre i kraft før 20. mai 2017.

Avtalen vil innebære økonomiske utgifter for det offentlige, og Stortingets samtykke til inngåelse er derfor nødvendig i henhold til Grl. § 26, annet ledd.

Avtalen i norsk tekst samt kart over det aktuelle området og fiskeregler følger som trykt vedlegg til proposisjonen (vedlegg 1). Sametingets plenumsvedtak og konsultasjonsnotat følger som henholdsvis trykt vedlegg 2 og 3. Tanavassdragets fiskeforvaltnings konsultasjonsnotat følger som trykt vedlegg 4.

2 Situasjonen for laksebestandene, fangstutvikling og fangstfordeling

Vurderingene av statusen for laksebestandene i Tanavassdraget og fiskets betydning i denne sammenheng er basert på et omfattende arbeid over flere år i regi av en norsk-finsk overvåkings- og forskningsgruppe, jf. nærmere omtale av gruppen i kapittel 4.2.

Genetiske studier av laks fra Tanavassdraget viser at det er omtrent 30 genetisk ulike bestander av laks fordelt på ulike små og store sideelver samt selve hovedelva. Alle bestandene blir beskattet i sjølaksefisket langs kysten av Nord-Norge samt i selve Tanaelva. Dette betegnes som et fiske på blandede bestander. Det omfattende fisket på blandede bestander i Tanavassdragets hovedløp gjør at regulerings- og overvåkingsprosessene blir svært krevende. Samtidig blir kunnskapen om laksebestandene særlig viktig, fordi bestandssituasjonen varierer mellom de ulike bestandene.

Laksens biologi gjør at hver enkelt lakseelv kan sies å ha et produksjonspotensial, basert på vassdragets egnethet for gyting og oppvekst av ungfisk. Den mengden hunnlaks som antas å produsere nok egg til at produksjonspotensialet blir utnyttet, betegnes som vassdragets gytebestandsmål. Slike mål er nå etablert for alle deler av Tanavassdraget, og dette gjør det mulig å vurdere om tilstrekkelig mange hunnlaks fra de ulike bestandene har overlevd fiskesesongen fra år til år. Siste års statusrapporter viser at det mangler betydelige mengder gytelaks i de fleste vurderte delene av Tanavassdraget.

En gjennomgang av bestandssituasjonen konkluderer med at flere av bestandene i dag er utsatt for betydelig overbeskatning. Overbeskatning er i denne sammenheng definert som den delen av fisket som fører til at en bestand har for få gytelaks. En vurdering av det totale beskatningstrykket for de ulike bestandene viser at det er store forskjeller innenfor Tanavassdraget. I de minst påvirkede bestandene blir rundt 50 % av laksen fanget hvert år. Det er disse minst påvirkede bestandene som kommer best ut i statusvurderingen. I de mest påvirkede bestandene blir 70–80 % av laksen fanget før gyting. Dette er beskat-

ningsnivå som ligger langt over det andre vassdrag i regionen blir påvirket av.

Laksebestandene i Tanavassdraget er i svært liten grad påvirket av annen menneskelig aktivitet enn fiske. Naturlige svingninger i bestandene som følge av for eksempel miljøvariasjon og predasjon i sjø og elv er underliggende mekanismer som er med på å bestemme den aktuelle bestandssituasjonen, jf. nærmere omtale i kapittel 6.

På denne bakgrunn er det et klart behov for å redusere fiskepresset slik at de svake bestandene kan gjenoppbygges og potensialet for lakseproduksjon utnyttes til beste for de verdier, rettigheter og interesser som er knyttet til laksen og laksefisket. Det någjeldende avtaleverket er ikke egnet for å oppnå dette, og det er derfor nødvendig med en ny avtale og nye fiskeregler.

Fiskereglene på riksgrensen som følger av den nye avtalen er anslått å medføre 25–35 % reduksjon i beskatningen av hunnlaks fra de vurderte områdene. En slik reduksjon i beskatningen er nødvendig for å gjennomføre en gjenoppbygging av bestandene innen en rimelig tidshorison. Med rundt 30 % reduksjon i beskatningen forventes det at de svakeste laksebestandene i Tanavassdraget vil være gjenoppbygget i løpet av 15 år. Gjenoppbyggingen av bestandene bør starte så raskt som mulig.

Når det gjelder fangsten av laks i Tanavassdraget, var fiskesesongen 2015 av de svakeste som er registrert siden 1972. Laksefangsten i 2015 ble beregnet til å være på 79 tonn medregnet ett tonn gjenutsatt laks. Gjennomsnittet for de siste ti årene er 93 tonn, og gjennomsnittet fra 1972 til i dag er 126 tonn. Fordelingen av fangsten mellom finsk og norsk side har i de siste ti årene vært omlag 55–45 % i finsk favør. På norsk side var den beregnede fangsten i 2015 på 8 919 laks med samlet vekt på 35 958 kg. Av all fangst i elva utgjør fangst med stang om lag 56 % og fangst med ulike garnredskaper (stengsel, stågarn og drivgarn) om lag 44 %. Av fangsten på norsk side ble 64 % tatt på ulike garnredskaper, 27 % ble tatt av lokale stangfiskere (laksebreveieres stangfiske inkludert), og 9 % ble tatt av tilreisende fiskere. I Norge er det ca. 330

personer som har rett til å fiske med garn, og om lag 200 som utøver slikt fiske. På finsk side fanget tilreisende fiskere halvparten av fangstvolumet, mens 23 % ble tatt av lokale stangfiskere og 27 % ble fanget med ulike garnredskaper. De siste

årene er det solgt om lag ti ganger så mange døgnkort i det finske turistfisket som i det norske.

Av totalfangsten i 2015 ble 83 % fanget i vassdragets hovedløp, mens resten av fangsten ble gjort i ulike sideelver.

3 Nærmere om de enkelte bestemmelser i avtalen og vedlegg

3.1 Nærmere om avtalens bestemmelser

Fortalen understreker ansvaret for å bevare fiskebestandene i vassdraget, og vektlegger betydningen naturressursene har for samene som urfolk og andre fiskerettshavere. Forvaltningen skal være inkluderende og sikre bred medvirkning fra lokale fiskerettshavere og andre lokale interesser.

Artikkel 1 angir at avtalens formål er å bidra til at fiskebestandene i Tanavassdraget forvaltes på en økologisk, økonomisk og sosialt bærekraftig måte basert på den beste tilgjengelige kunnskap, både vitenskapelig og tradisjonell.

Artikkel 2 fastslår at avtalen med vedlegg gjelder på riksgrensestrekningen mellom Norge og Finland i Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka. Avtalens artikkel 3 punkt 1 og artikkel 4, samt artikkel 11 punkt 2, vil gjelde på vassdragets lakseførende strekning, og artikkel 15 gjelder hele vassdragets nedbørsfelt.

Artikkel 3 forplikter partene til å innføre nasjonale forskrifter og regler for de lakseførende strekningene i Tanavassdragets sidevassdrag og i nedre norske del. Fiskereguleringene i nedre norske del skal ikke være mindre restriktive enn fiskereguleringene på grenseelvtrekningen. Artikkel 3 inneholder også en forpliktelse om at forslag til endringer i reguleringene av sjølaksefisket i Finnmark skal sendes ansvarlig myndighet i Finland til uttalelse før vedtak treffes.

Artikkel 4 angir at partene i fellesskap skal utarbeide en forvaltningsplan for laksebestandene i vassdraget. Det oppstilles krav til hva en forvaltningsplan skal inneholde. Dersom laksebestander er på et nivå som ligger under fastsatte forvaltningsmål, slik situasjonen er i dag, skal forvaltningsplanen legge til rette for gjenoppbygging av bestandene. Planen evalueres og endres ved behov. Fiskerettshavere skal medvirke i planarbeidet.

Artikkel 5 fastsetter at partene skal ha felles fiskeregler på grenseelvtrekningen. Fiskereglene skal være et vedlegg til avtalen og vil være en integrert del av denne, det vil si rettslig bindende mellom partene på samme måte som avta-

len for øvrig. Reglene gjelder i fem år fra avtalens ikrafttredelse, og deretter i perioder på sju år. Fiskereglene inkluderer forhåndsavtalte reguleringstiltak som årlig skal vurderes iverksatt.

Artikkel 6 gir partene adgang til å avtale endringer i fiskereglene i innskrenkende eller utvidende retning dersom dette er nødvendig for å sikre den ønskede utviklingen eller dersom fiskebestandenes tilstand tilsier det. Bestemmelsen lister opp aktuelle tiltak og fastslår at disse kan begrenses til å gjelde for en del av avtaleområdet, for angitte fiskesesonger eller for den enkelte fiskemetode. Slike endringer skal være tidsbegrenset, og kan ikke gjelde for mer enn tre fiskesesonger om gangen.

Artikkel 7 fastslår at effektene av fiskereglene skal vurderes årlig av en felles overvåkings- og forskningsgruppe og av ansvarlige myndigheter. Fiskerettshaverne skal involveres i vurderingene.

Artikkel 8 angir at plikten til å betale fiskeravgift følger bestemmelsen i det landet der fiskekortet løses.

Artikkel 9 fastslår at grenseelvtrekningen skal deles inn i fiskesoner for tilreisendes fiske fra båt og fra strand.

Artikkel 10 omhandler salg av fiskekort. Alle som skal fiske på grenseelvtrekningen må løse fiskekort. For fiske fra strand må kort løses i den stat hvor fisket skal foregå, mens kort for fiske fra båt gir adgang til fiske i angitt sone i begge partenes områder. Det slås fast at fiskereglene skal fastsette det maksimale antall fiskekort som kan selges til tilreisende fiskere og at antallet fordeles likt mellom partene.

Artikkel 11 omhandler oppsyn med fisket.

Artikkel 12 innebærer at partene skal samarbeide om overvåking av og forskning på fiskebestandene i vassdraget gjennom en felles overvåkings- og forskningsgruppe med to representanter for hver part. Lokale fiskerettshavere skal involveres i arbeidet.

Artikkel 13 fastslår at partene skal ha et felles elektronisk fangstregister, og at fiskerne er forpliktet til å innrapportere opplysninger om fiskeinnsats og fangster.

Artikkel 14 forplikter partene til å unngå fysiske inngrep og forurensning som kan medføre skade på fiskebestandene eller fiskeutøvelsen.

Artikkel 15 omhandler biologisk påvirkning. Partene skal iverksette tiltak for å beskytte fiskebestandene mot smittsomme fiskesykdommer og introduksjon av fremmede arter eller bestander i Tanavassdragets nedbørfelt.

Artikkel 16 har bestemmelser om særskilte situasjoner der fiskebestandene er truet av forurensning eller andre miljøpåvirkninger. De ansvarlige myndigheter skal hver for seg eller i samarbeid iverksette tiltak som anses nødvendig for å forebygge, begrense eller hindre skade, inkludert begrense eller stanse fisket når vannføringen eller andre særlige forhold tilsier det. Lokale interessegrupper og rettighetshavere skal høres i den grad tidsmessige hensyn tillater det.

Artikkel 17 fastsetter at partenes ansvarlige myndigheter skal samarbeide om alle spørsmål som berører fiskebestandene og vannmiljøet i vassdraget. Også dette vil forutsette et nært samarbeid mellom statlige myndigheter og den lokale fiskeforvaltningen. Avtalen kan evalueres og endres ved overenskomst mellom partene.

Artikkel 18 fastsetter regler om fremgangsmåte for løsning av eventuelle tvister mellom partene.

Artikkel 19 omhandler oppsigelse av avtalen.

Artikkel 20 fastslår at nasjonal lovgivning gjelder for straffereaksjoner.

Artikkel 21 fastslår at overenskomsten av 1. mars 1989 med forskrifter oppheves ved ikrafttredelse av denne avtalen.

Artikkel 22 har bestemmelse om ikrafttredelse. Avtalen vil tre i kraft den første dagen i den andre måneden etter at partene har meddelt hverandre at deres interne konstitusjonelle krav for ikrafttredelse er oppfylt.

Vedlegg 1 til avtalen består av kart over avtalens virkeområde.

Vedlegg 2 til avtalen fastsetter felles fiskeregler for grenseelvestrekningen.

3.2 Nærmere om avtalens vedlegg 2 – fiskeregler på grenseelvestrekningen

§ 1 fastsetter virkeområdet for fiskereglene og at disse er en integrert del av avtalen.

§ 2 beskriver de ulike grupper fiskere på grenseelvestrekningen. På norsk side er det tre slike grupper og på finsk side er det fire. På norsk side deles fiskerettshaverne inn i garnfiskeberettigete etter Tanaloven § 4, og stangfiskeberettigete etter

Tanalovens § 5. På finsk side er det to grupper av fiskerettshavere med rettigheter i henhold til den finske fiskeloven § 4. Dette er henholdsvis fast bosatte med eiendom med fiskerett og ikke-fast bosatte med eiendom og tilhørende fiskerett. Andre som kan kjøpe fiskekort på finsk side er personer som er fast bosatte i elvedalene uten å være fiskerettshavere. I tillegg kommer tilreisende fiskere som kan kjøpe fiskekort i begge land.

§ 3 slår fast at plikten til å betale fiskeravgift følger landet hvor fiskekort kjøpes.

§ 4 angir de ulike kategorier fiskekort på grenseelvestrekningen; generelt fiskekort for lokale fiskere, stangfiskekort for lokale fiskere, båtfiskekort og strandfiskekort. Det angis også hvilke grupper av fiskere angitt i § 2 som kan kjøpe de forskjellige fiskekortene og hvilken type fiske som kan utøves med det enkelte fiskekort:

- Generelle fiskekort for lokale fiskere og stangfiskekort for lokale fiskere er sesongkort, og disse kortene kan kun selges til de grupper fiskere som i § 2 er angitt som fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler på finsk side og i kommunene Tana, Karasjok og deler av Kautokeino på norsk side.
- Båtfiskekort og strandfiskekort gjelder for ett døgn og forutsettes solgt til tilreisende fiskere, det vil si turistfiskere og ikke-fastboende fiskerettshavere.

Generelt fiskekort for lokale fiskere gir rett til å fiske med alle fiskemetoder som er tillatt etter fiskereglene, mens de øvrige fiskekortene gjelder stangfiske.

§ 5 fastsetter det maksimale antallet båtfiskekort og strandfiskekort for den enkelte fiskesesong til 22 000 døgnkort, fordelt likt mellom Norge og Finland og likt mellom båt- og strandfiskekort. Kortene er fordelt på spesifikke fiskesoner. En kvote på høyst en tredjedel av døgnfiskekortene som selges i Finland kan reserveres for ikke-fastboende fiskerettshavere. Også denne kvoten fordeles likt mellom stangfiskekort og båtfiskekort.

§ 6 bestemmer hvilke fiskeredskaper som er tillatt for ulike fiskearter.

§ 7 angir at den generelle ukefredningen er fra søndag kl. 18 til mandag kl. 18.

§ 8 omhandler fiskesesongen for stang og håndsnøre. Sesongen er ulik for ulike grupper av fiskere, slik at fastboende fiskere har en lengre sesong enn tilreisende fiskere. For fastboende er fiskesesongen fra 1. juni til 20. august. Båtfiskekort og strandfiskekort gjelder for tilreisende fiskere og fiskeperioden er fra 10. juni til 10. august. For ikke-fastboende med fiskerett i Finland er perioden 1. juni til 10. august.

§ 9 gir nærmere regler for strandfiskekort og båtfiskekort, herunder varigheten av fiskedøgnet og krav om lokal roer. Strandfiskekortet gjelder i ett fiskedøgn som begynner kl. 22 og slutter dagen etter kl. 15. De strandfiskekort som kjøpes av ikke-fastboende rettighetshavere fra kortkvoten som er reservert for disse, gjelder for et helt døgn. Båtfiskekortet gjelder i ett fiskedøgn som begynner kl. 18 og slutter dagen etter kl. 18. Ved fiske fra båt mellom kl. 18 og kl. 06 skal det være med en roer som bor fast i Tanadalen (lokal roer). De båtfiskekort som kjøpes av ikke-fastboende rettighetshavere fra kortkvoten som reservert for disse, er unntatt fra kravet om lokal roer.

§ 10 regulerer tillatt agn ved fiske med båtfiskekort og strandfiskekort.

§ 11 gir regler for bruk av agn og krokredskap ved stangfiske.

§ 12 fastsetter forbudsområder for stangfiske.

§ 13 slår fast at fiske med drivgarn kan foregå i perioden 1. juni til 15. juni i to døgn per uke.

§ 14 angir at fiske med settegarn er tillatt i perioden 1. juni til 31. juli, med unntak av Anárjohka der sesongen varer til 12. august ved visse forutsetninger. Fra 16. til 31. juli er fiske med settegarn tillatt tre døgn per uke, mens det i sesongen for øvrig kan fiskes i to døgn per uke.

§ 15 angir at stengselfiske er tillatt i perioden 1. juni til 31. juli. Fra 1. til 15. juni kan det fiskes to døgn per uke, og fra 16. juni og ut sesongen tre døgn per uke.

§ 16 bestemmer at hver fiskerettshaver bare kan benytte én type garnredskap om gangen, dvs. enten drivgarn, stengsel eller settegarn. Kastenot, som kan benyttes i dag er ikke lenger tillatt, da dette redskapet både er lite brukt og dessuten svært effektivt i gitte situasjoner.

§ 17 regulerer garnfiske etter andre fiskearter enn laks, sjøørret og sjørøye.

§ 18 setter visse begrensninger for fiske fra båt.

§ 19 omfatter ulovlige tiltak som skremming og forstyrrelse av fisk.

§ 20 fastsetter krav om merking av stengsler og settegarn.

§ 21 angir maskevidde og trådtype i settegarn, drivgarn og krokgarn i stengsel.

§ 22 setter krav til stengselets konstruksjon og viser i figurer hvordan krokgarn og ledegarn skal festes.

§ 23 gir spesifikasjoner for settegarn for fiske etter laks, sjøørret eller sjørøye.

§ 24 gir spesifikasjoner for drivgarn.

§ 25 omhandler settegarn til fangst av andre fiskearter enn laks, sjøørret og sjørøye.

§ 26 slår fast at ingen del av stengsel eller settegarn må stå over djupålen i hovedløpet eller sideløp, og aldri nærmere motsatt elvebredd enn 10 meter.

§ 27 fastsetter forbudsområder for garnfiske, jf. vedlagt kart.

§ 28 omhandler krav om opptak av fangstredskap etter avsluttet fiskesesong.

§ 29 krever at laks, sjøørret og sjørøye som er mindre enn 30 cm skal settes ut igjen i vassdraget.

§ 30 bestemmer at fiskere er pliktige til å føre tildelt fangst dagbok og rapportere angitte opplysninger om fangststoffsats og hver enkelt fanget fisk til et elektronisk fangstregister for Tanavassdraget.

§ 31 krever at fremmede arter som blir fanget, herunder pukcellaks og regnbueørret, skal avlives straks.

§ 32 bestemmer at det er forbudt å ta med agnfisk til Tanavassdraget, og at det er forbudt å rense fisk fra andre vassdrag eller bruke fisk som agn ved stangfiske i hele vassdragets nedbørfelt.

§ 33 krever at fiskeutstyr, samt båter som har vært benyttet i annet vassdrag, skal være tørt eller desinfisert før det kan benyttes i vassdragets nedbørfelt.

§ 34 omhandler forhåndsavtalte tiltak. Ukentlige fisketider reduseres med ett døgn i en del av eller på hele grenseelvestrekningen, hvis det blir fastslått avvik i laksebestandens tilstand sammenliknet med forvaltningsplanen. Bestemmelsen skal sikre at tiltak blir iverksatt raskt, dersom dette er nødvendig av hensyn til bestandssituasjonen. Forutsetningene for innføring av tiltakene skal vurderes årlig på grunnlag av overvåkningsresultater og fangststatistikk slik det følger av avtalens artikkel 5 tredje punkt og skal være i samsvar med prosedyrer fastsatt i avtalens artikkel 7.

§ 35 angir ulike forhåndsavtalte tiltak rettet mot de enkelte laksebestandene, med fastsatte perioder ved henholdsvis 5 % og 10 % avvik. Regulerings tiltakene innebærer at ukentlige fisketider for bestemte redskaper reduseres i en del av eller på hele grenseelvestrekningen i slike tilfeller. Tiltakene er gradert etter hvor mye det reelle beskatningstrykket avviker fra det som er antatt å følge av fiskereglene.

§ 36 omhandler regler for båtregister i Tanavassdraget.

§ 37 fastslår at partenes ansvarlige myndigheter i fellesskap fastsetter elveløpets bredde ved middels sommervannstand i hovedløp og biløp.

§ 38 gir adgang for ansvarlige myndigheter til å gi dispensasjon fra fiskereglene for tiltak som har vern eller utvikling av fiskestammer som formål.

4 Gjennomføring av avtalen

Dette kapitlet omhandler administrative oppgaver knyttet til gjennomføringen av avtalen. Gjennomføring av avtalen i norsk rett er omtalt i kapittel 7.

Hovedformålet med den nye avtalen er at fiskebestandene skal forvaltes på en økologisk, økonomisk og sosialt bærekraftig måte basert på best tilgjengelig kunnskap, slik at vassdragets kapasitet for lakseproduksjon og mangfoldet i fiskebestandene sikres (artikkel 1). Forvaltningen skal baseres på en forvaltningsplan (artikkel 4).

Avtaleforslaget innebærer at det innføres en kunnskaps- og målbasert forvaltning av laksebestandene. Dette betyr at alle beslutninger om reguleringer i fisket skal gjøres med bakgrunn i best tilgjengelig kunnskap og ut fra i hvilken grad den enkelte bestand når sine respektive forvaltningsmål. Fisket skal reguleres slik at det er tilpasset de ulike bestandenes høstbare overskudd.

Overgang til en kunnskaps- og målbasert forvaltning av laksebestandene i Tanavassdraget vil være krevende. Dette skyldes i første rekke at fisket foregår på om lag 30 ulike laksebestander med varierende, og i de aller fleste tilfeller, svak bestandsstatus. Gjenoppbygging av laksebestandene samtidig som det foregår et omfattende fiske kan bare oppnås gjennom en fleksibel forvaltning som til enhver tid er best mulig tilpasset laksebestandenes tilstand og utviklingstrekk. Dette forutsetter at bestandsutviklingen følges nøye gjennom tilstrekkelig overvåking, gode data om fangstene på de ulike bestandene og lokal kunnskap om fiskebestandene og fiskeutøvelsen.

4.1 Overvåking av laksebestandene

Avtalen forplikter partene til å samarbeide om overvåking av og forskning på fiskebestandene i Tanavassdraget (artikkel 12). Resultatene av overvåkingen vil særlig ha betydning som grunnlag for vurdering av måloppnåelsen iht. forvaltningsplanen (artikkel 4) og fiskereglene (artikkel 7).

Overvåkingsprogrammet skal fremskaffe kunnskap om bestandssituasjonen og om hvor, når og i hvilken grad bestandene kan høstes sam-

tidig som målene i forvaltningsplanen blir nådd. Bestandssituasjonen vurderes ut fra oppnåelse av gytebestandsmål og høstbart overskudd for de enkelte bestandene. I den forbindelse er det nødvendig med informasjon på bestandsnivå om fisket og fangstene, innsiget av laks, gytebestandenes størrelse og ungfiskproduksjonen.

Overvåkingen fram til i dag

Norge har gjennomført forskningsprosjekter og overvåking i Tanavassdraget over lang tid. På 1970- og tidlig 1980-tall ble det gjennomført merking- og gjenfangstundersøkelser av smolt. Forsknings- og overvåkingsaktiviteten ble trappet opp på norsk side på begynnelsen av 2000-tallet. Også Finland har gjennomført forskning og overvåking i Tanavassdraget over lang tid, blant annet ved innsamling og analyser av lakseskjell fra hovedelvfisket og ungfiskundersøkelser siden 1970-tallet.

Siden 2010 har en felles norsk-finsk overvåkings- og forskningsgruppe for Tanavassdraget samordnet det vitenskapelige arbeidet mellom landene, herunder overvåkingen av laksebestandene. Miljødirektoratet har stått for det meste av finansieringen på norsk side etter 2010. Direktoratet har både i 2015 og 2016 benyttet ca. 1,9 mill. kr til disse formålene, inkludert utgifter til drift av overvåkings- og forskningsgruppen. Norsk institutt for naturforskning har koordinert den operative delen av overvåkingen i samarbeid med det finske Naturressursinstituttet, mens Tanavassdragets fiskeforvaltning har fulgt opp prosjektene lokalt.

Fremtidig overvåking

Hvor mye sideelvbbestandene påvirkes av fisket i vassdragets hovedelv, har i hovedsak sammenheng med hvor langt oppe i vassdraget sideelvene ligger. Laks som hører hjemme i de øvre sideelvene har lengre vandringsvei i hovedelva enn laksen som hører hjemme i de nedre sideelvene, og vil derfor beskattes hardest i hovedelvfisket. Overvåkingsprogrammet må fange opp situasjonen i nedre, midtre og øvre del av vassdraget. Det

legges derfor opp til innsamling av data i ulike deler av vassdraget, herunder i referanseelver, for å fange opp utviklingen.

Den fremtidige overvåkingen vil bestå av følgende hovedelementer:

- Skjellprøver til genetisk bestandsidentifisering av laks fanget i fiske på blandete bestander
- Telling av voksen fisk
- Ungfiskundersøkelser i utvalgte sideelver

Det legges opp til at resultater fra overvåkingen skal foreligge i løpet av november hvert år, slik at dataene skal kunne vurderes og gi grunnlag for å evaluere fisket og fiskereguleringene.

Det finnes som tidligere nevnt om lag 30 genetisk ulike sideelvbestander i Tanavassdraget. I tillegg er det dokumentert at hovedelvlaksen kan deles i tre genetisk atskilte bestander. Fisket i hovedelva i Tanavassdraget foregår på flere bestander samtidig, og de ulike bestandene blir beskattet forskjellig i de ulike fiskeriene, avhengig av hvor lang vandring de har i hovedelva. Dette gjør overvåkingen svært krevende.

Den nye avtalen forutsetter informasjon om hvordan fiskeutøvelsen og beskatningstrykket endrer seg under de nye fiskereglene. Dette skal oppnås ved systematisk innsamling av nye skjellprøver for å vurdere effekter av gjennomførte tiltak. For å kunne følge utvikling i andelen tanalaks og beskatningstrykket på tanabestandene i sjøfisket, vil det også være behov for å analysere skjellprøver innsamlet fra sjølaksefisket i Finnmark.

Fisketellinger med sonar eller video har blitt en viktig del av overvåkingen i store og små laksevassdrag. I Tanavassdraget har telling av vandrede laks med slike metoder gitt gode resultater.

I løpet av det siste året har fisketelling med sonar nederst i hovedelva kommet opp som et sterkt ønske fra flere hold på finsk side. Akustisk fisketelling med sonar kan supplere øvrig overvåking i tråd med det foreslåtte programmet, men oppgangen av laks registrert langt nede i vassdraget kan ikke vise bestandsstatus for de enkelte bestandene i hele vassdraget. En slik form for fisketelling vil ikke være nødvendig for formålet med overvåkingsprogrammet, men kan gi nyttig tilleggsinformasjon.

I tillegg til overvåkingen vil fangststatistikk fra de ulike områdene og fiskeriene i vassdraget gi vesentlig kunnskap om utviklingen i laksebestandene jf. nærmere omtale under kapittel 4.2.

Det vil være et betydelig behov for samordning og samarbeid mellom ulike aktører som er

direkte involverte i overvåkingen. Mellom Norge og Finland vil slikt samarbeid og samordning i hovedsak foregå i overvåkings- og forskningsgruppen. På norsk side vil Miljødirektoratet ha et særlig ansvar for overvåkingen og for samarbeidet om denne med Tanavassdragets fiskeforvaltning, overvåkings- og forskningsgruppen og finske myndigheter.

4.2 Andre forhold knyttet til gjennomføringen

Fangstregister og fiskekort

Avtalen forutsetter at partene etablerer et felles elektronisk fangstregister og pålegger fiskerne å rapportere om fiskeinnsats og fangster til dette registeret (artikkel 13). I de nye fiskereglene bestemmes det videre at fangstopp-gave skal leveres ukentlig og at all fangst skal rapporteres før nytt fiskekort kan kjøpes (fiskereglene § 30).

Både i forvaltnings-, overvåkings- og forskningssammenheng vil det være viktig å få inn fangstdata kontinuerlig i løpet av sesongen. Spesielt i perioder når bestandene skal bygges opp, er det viktig å ha god kjennskap til hvordan fiskerne responderer på nye regler og endret organisering av fisket.

Salg av fiskekort er regulert i avtalens artikkel 10 og i fiskereglene §§ 4, 5, 8 og 9. På norsk side vil Tanavassdragets fiskeforvaltning ha ansvaret for salg av fiskekort både til lokale fiskere og til tilreisende fiskere som skal kjøpe fiskekort av den norske kvoten på 11 000 kort. Det vil bli etablert et felles system for salg av fiskekort til tilreisende fiskere i begge land.

På norsk side har fangstrapporteringen vært obligatorisk fra 1993. Tidligere har staten ved Fylkesmannen i Finnmark hatt ansvar for det norske fiskekortsalget og fangststatistikken. Fra 2011 har Tanavassdragets fiskeforvaltning hatt dette ansvaret. På finsk side er det staten ved Nærings-, trafikk- og miljøsentralen i Rovaniemi som har ansvaret for fiskekortsalget, mens Naturressurs-senteret har ansvaret for fangststatistikken.

Det er opprettet en uformell norsk-finsk arbeidsgruppe som skal utvikle systemer for salg av fiskekort, fangstrapportering og fangstregister. Tanavassdragets fiskeforvaltning, som har ansvaret for disse oppgavene på norsk side, er invitert til å være med i arbeidsgruppen, men har ikke ønsket å delta. Det legges opp til at de nye systemene skal være på plass senest 1. mai 2017.

Forvaltningsplan for laksebestandene

Avtalen forutsetter at partene i fellesskap utarbeider en forvaltningsplan for laksebestandene i Tanaelva som grunnlag for gjenoppbygging av svake bestander og bærekraftig utnyttelse på sikt (artikkel 4). Fiskerettshaverne skal medvirke i utarbeidelse av planen, og for Norges del innebærer dette at Tanavassdragets fiskeforvaltning vil ha en sentral rolle i planarbeidet.

Forvaltningsplanen skal inneholde informasjon om fisket og om tilstanden til fiskebestandene og deres livsmiljø. Planen skal fastsette forvaltningsmål og forslag til forvaltningstiltak for de enkelte laksebestandene, herunder også forslag til nødvendige gjenoppbyggingstiltak for de bestandene som ikke når forvaltningsmålene. Planen skal være kunnskapsbasert og rettet inn mot de enkelte laksebestandene. Den skal bygge på den beste tilgjengelige kunnskapen om bestandenes størrelse, sammensetning og forventet utvikling, samt på føre-var-prinsippet. Planen skal evalueres og justeres dersom utviklingen i bestandenes tilstand avviker vesentlig fra forventningene.

Forvaltningsplanen skal ha som utgangspunkt at reguleringene i fisket skal føre til at forvaltningsmålene for de enkelte bestandene nås. De fleste laksebestandene er i dag på et nivå som ligger under forvaltningsmålet, og planer for gjenoppbygging av disse bestandene skal inkluderes i forvaltningsplanen. Den felles overvåkings- og forskningsgruppen har utarbeidet alternative gjenoppbyggingskurver for laksebestander som ikke når forvaltningsmålene. De vedtatte fiske-reguleringene antas å føre til at alle bestandene kan nå forvaltningsmålene i løpet av to laksegenerasjoner, det vil si ca. 15 år.

Forvaltningsplanen vil være utgangspunkt for reguleringer i fisket etter laks i vassdraget, herunder også eventuelle bestemmelser om å fravike felles fiskeregler, og for vurdering av om forhåndsavtalte reguleringstiltak skal tre i kraft.

Norsk-finsk forskergruppe og bruk av lokal og tradisjonell kunnskap

Siden 2010 har en norsk-finsk overvåkings- og forskningsgruppe for Tanavassdraget koordinert overvåkingen mellom landene. Gruppen har også levert statusrapporter og påpekt kunnskapsmangler. I den nye avtalen er det lagt til grunn at arbeidet til denne gruppen skal videreføres i en felles overvåkings- og forskningsgruppe, jf. artikkel 12. Gruppen skal bestå av to forskere fra hvert land, og vil være sentral i samarbeidet om over-

våking av og forskning på fiskebestandene. Gruppen skal også medvirke til utarbeidelse og evaluering av forvaltningsplanen og den årlige evalueringen av fiskereglene. Gruppen vil bli re-oppnevnt og gitt et nytt mandat som er tilpasset den nye avtalen. Lokale fiskerettshavere skal involveres i gruppens arbeid.

For å sikre at også lokal og tradisjonell kunnskap blir vurdert i den fremtidige forvaltningen, tas det fra norsk side sikte på at hver av avtalepartene oppnevner en person som i kontakt med lokal kompetanse skal formidle lokal og tradisjonell kunnskap om fiskebestandene og fisket til forsknings- og overvåkingsgruppen. Detaljene i dette vil bli drøftet med Tanavassdragets fiskeforvaltning og ansvarlige myndigheter i Finland.

Tanavassdragets fiskeforvaltning har fremmet en skisse til et prosjekt om tradisjonell kunnskap om laks og laksefiske blant laksefiskere i Tanavassdraget. Prosjektet vil bli vurdert i løpet av 2017.

Fiskeoppsyn

Innføring av nye fiskeregler vil være utfordrende for fiskeoppsynet i vassdraget. Det legges derfor opp til at Statens naturoppsyn fortsatt skal bidra med ressurser og kompetanse til det ordinære oppsynet som utføres av Tanavassdragets fiskeforvaltning. Erfaringene fra dette samarbeidet er svært gode og vil bli videreført.

Organisering av fiskeforvaltningen

Den nye avtalen forutsetter både en styrking av forvaltningen på nasjonalt nivå og økt samarbeid mellom de ansvarlige myndighetene i Norge og Finland. Dette skyldes først og fremst overgangen til en fleksibel forvaltning, der fiskereguleringene til enhver tid skal være best mulig tilpasset målene for bestandsutvikling, jf. særlig artikkel 6 om adgang til å fravike fiskereglene og artikkel 7 om evaluering av reglene. I disse bestemmelsene er Norges og Finlands regjeringer eller den de bemyndiger ansvarlig myndighet. I Norge vil det være naturlig at denne myndigheten, samt det generelle ansvaret for gjennomføring av avtalen, blir lagt til Klima- og miljødepartementet som hovedansvarlig for den statlige villaksforvaltningen. Miljødirektoratet, som har det nasjonale ansvaret for reguleringer i laksefisket, vil ha en sentral rolle i den løpende forvaltningen. Også Tanavassdragets fiskeforvaltning vil ha ansvar for viktige oppgaver i forbindelse med gjennomføring av avtalen.

Avtalen forutsetter også et nærmere bilateralt samarbeid på en rekke andre områder, blant annet knyttet til forvaltningsplan (artikkel 4), overvåking og forskning (artikkel 12) samt lokal medvirkning og bruk av tradisjonell kunnskap (fortalen og artikkel 3).

I avtalens fortale legges det opp til bred medvirkning fra lokale fiskerettshavere og andre lokale interesser i forvaltningen. Slik medvirkning er spesielt fremhevet i bestemmelsene om forvaltningsplan (artikkel 4), evaluering av fiskeregler (artikkel 7), overvåking og forskning (artikkel 12) og tiltak i særskilte situasjoner (artikkel 16). På norsk side innebærer dette at Tanavassdragets fiskeforvaltning vil ha en viktig rolle i den fremtidige forvaltningen. Videre vil Tanavassdragets fiskeforvaltning fortsatt ha ansvaret for oppgaver der de i dag er tillagt myndighet, så som organisering av fisket (kapittel 3), medansvar for fastsetting av fiskeregler for den nedre norske delen av vassdraget og for de norske sidevassdragene

(artikkel 3), fiskeoppsyn (artikkel 11), samt fangstregistrering og fangstrapportering (artikkel 13). Dette innebærer at Tanavassdragets fiskeforvaltning vil få betydelige nye oppgaver i tillegg til de oppgavene de allerede er tillagt.

Fordelingen av ansvar og oppgaver mellom den statlige og lokale fiskeforvaltningen vil bli fastsatt av Klima- og miljødepartementet i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning. Tanavassdragets fiskeforvaltning vil også ha en sentral rolle i arbeidet med å fastsette prosedyrer for samarbeidet med Finland. Prosedyrene skal nedfelles i protokoller til avtalen.

Den någjeldende forskriften om lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget vil bli gjennomgått og endret med sikte på at Tanavassdragets fiskeforvaltnings ansvar og oppgaver skal være best mulig tilpasset det nye forvaltningsregimet. Staten vil fortsatt ha det overordnede ansvaret for å sikre en bærekraftig utnyttelse av fiskeressursene i vassdraget.

5 Høring, konsultasjoner og Sametingets vedtak

Det har vært avholdt to høringer i saken. Forslaget til avtale med fiskeregler ble sendt på høring 30. juni til 12. august 2016. Forslag knyttet til gjennomføringen av avtalen var på høring fra 1. oktober til 14. desember 2016. Denne siste høringen omfattet de temaene som er omtalt i proposisjonskapittel 4.

5.1 Høring av avtalen

Forslag til ny avtale ble sendt på høring til følgende instanser:

- Finnmarkseiendommen
- Finnmark fylkeskommune
- Finansdepartementet
- Fylkesmannen i Finnmark
- Havforskningsinstituttet
- Karasjok kommune
- Karasjok Jeger- og Fiskerforening
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Laksebreveiere i Tanavassdraget SA
- Mattilsynet
- Miljødirektoratet
- Norges Jeger- og Fiskerforbund
- Norsk institutt for naturforskning
- Norske lakseelver
- Nærings- og fiskeridepartementet
- Sametinget
- Statens naturoppsyn
- Tana kommune
- Tana og omegn sjølaksefiskeforening
- Tana Jeger- og Fiskerforening
- Tanavassdragets fiskeforvaltning
- Tanavassdragets fiskerettshavere

Det ble avgitt 21 høringssvar.

I en fellesuttalelse avviser *Goahtegearret – Samenes Naturressursforbund, Karasjoklista, Laksebreveiere i Tanavassdraget SA, Laksefiskeforeningen for Tanavassdraget, Samisk næringsforbund, Tanavassdragets fiskeforvaltning, Tana kommune og Tana Jeger- og Fiskerforening* avtaleforslaget. Den gjennomgående begrunnelsen er at forslaget ikke ivaretar lokale fiskerettigheter og interesser på en god og forsvarlig måte. Disse uttrykker stor

motstand mot at fiskerettighetene til ikke-fastboende personer på finsk side blir inntatt i fiskereglene, og det anføres at det ikke er lagt tilstrekkelig vekt på tradisjonell kunnskap om laksen og laksefisket. Disse instansene er også kritiske til forhandlingsprosessen, som de mener ikke har gitt tilstrekkelig mulighet for lokal medvirkning. Flere av instansene mente også at høringsperioden var for kort og i tillegg var lagt til sommeren.

Tanavassdragets fiskeforvaltning er kritisk til at de ikke var direkte involvert i den avsluttende prosessen etter siste ordinære forhandlingsmøte, og mener forhandlingsprosessen kan ha vært i strid med Tanaloven. Tanavassdragets fiskeforvaltning mener videre at de som forvaltningsorgan ikke er sikret tilstrekkelig mulighet for medvirkning i den fremtidige forvaltningen.

Tana kommune, Tanavassdragets fiskeforvaltning og Laksebreveiere i Tanavassdraget SA, ber om at det igangsettes nye forhandlinger der rettighetshaverne gis en langt mer fremtredende rolle. Tana kommune foreslår at kommunen får i oppdrag å oppnevne en lokal forhandlingsdelegasjon med representanter fra Tanavassdragets fiskeforvaltning, og at Utsjok kommune oppnevner tilsvarende representanter fra finsk side.

Tanavassdragets fiskerettshavere er kritiske til utviklingen av turistfisket og påpeker behov for økt vektlegging av lokalkunnskap ved utformingen av fiskereglene.

Laksebreveiere i Tanavassdraget SA uttaler at de vil fremme en sak for domstolene for prøving mot Tanaloven dersom forslaget blir vedtatt.

Karasjok kommune sluttet seg opprinnelig til forslaget, men ber i en senere uttalelse om at det igangsettes nye forhandlinger der kommunene og rettighetshaverne på norsk og finsk side utarbeider et nærmere forhandlingsgrunnlag.

Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norges Jeger- og Fiskerforbund – Finnmark støtter forslaget, men mener at tilreisende fiskere bør ha samme fiskeregler som de lokale.

Miljødirektoratet er tilfreds med at det nå kan komme på plass en moderne forvaltning som er vesentlig bedre tilpasset bestandssituasjonen og som kan sikre bestandene over tid. Direktoratet

uttaler videre at en kunnskapsbasert, fleksibel og bærekraftig forvaltning forutsetter et godt system for overvåking.

Fylkesmannen i Finnmark kommenterer deler av forslaget, og er skeptisk til at en fiskerett til ikke-fastboende på finsk side skal tas inn i fiske-reglene.

Norsk institutt for naturforskning anser at avtalen gir det nødvendige grunnlaget for gjenoppbygging av laksebestandene og et fremtidig bærekraftig fiske. Den foreslåtte forvaltningsmodellen stiller store krav til overvåking, og forpliktelser på dette området burde etter instituttets mening ha vært tydeligere formulert i avtalen.

Havforskningsinstituttet ser det som svært positivt at det nå foreligger et forslag til ny avtale, og mener det er positivt at ny kunnskap om beskatnings effekter på laksebestandene nå kommer til anvendelse i den konkrete forvaltningen.

Finnmark Sjølaksefiskerforening, Sør-Varanger Sjølaksefiskerlag, Tana og Omegn Sjølaksefiskeforening og Vestertana bygdela viser til forslaget artikkel 3, og ber om at bestemmelsen som gir Finland anledning til å uttale seg om forslag til reguleringer i sjølaksefisket i Finnmark før det treffes beslutning på norsk side tas ut av avtalen.

Etter høringen har *Finnmark fylkeskommune* bedt om at avtalen avvises og at det igangsettes nye forhandlinger.

Departementet gjør oppmerksom på at det etter høringen er foretatt noen mindre justeringer i avtalen og de tilhørende fiskereglene. I fortalen er det tatt inn en henvisning til artikkel 27 i Konvensjon om sivile og politiske rettigheter. I avtalens artikkel 3 er det slått fast at det ikke kan fastsettes mindre restriktive reguleringer i nedre norske del enn reguleringene på riksgrensestreknin-gen. I dagens avtale gjelder de samme fiske-reglene både på nedre norske del og på grenseelvtrekningen, og den nye bestemmelsen gir dermed Norge et større handlingsrom enn gjeldende avtale. I fiskereglene er det foretatt noen språklige endringer i §§ 9, 10 og 11. I § 12 er det foretatt en presisering av bestemmelsen om munningsfredning. Det er også foretatt noen mindre presiseringer av språklig karakter i §§ 16, 22, 26, 30 og 32.

5.2 Høring av spørsmål knyttet til gjennomføring av avtalen

Spørsmål av sentral betydning for gjennomføring av avtalen ble sendt på høring i perioden 1. oktober–14. desember 2016. Høringsnotatet omfattet

de temaene som er omtalt i proposisjonens kapittel 4:

- Fremtidige reguleringer i fisket
- Overvåking av laksebestandene
- Fangstrapping og fangstregister
- Forvaltningsplan for laksebestandene
- Norsk-finsk overvåkings- og forskningsgruppe og lokal og tradisjonell kunnskap
- Fiskeoppsyn
- Organisering av fiskeforvaltningen

Sju høringsinstanser har avgitt uttalelse: Havforskningsinstituttet, Laksebreveiere i Tanavassdraget SA, Norges Jeger og Fiskerforbund, Norsk institutt for naturforskning, Norske Samers Riksforbund, Tanavassdragets fiskeforvaltning og Tana kommune.

Havforskningsinstituttet uttaler at de foreslåtte planene for gjennomføring av avtalen vil kunne resultere i et kunnskapsbasert og godt forvaltningsregime for vassdraget. Instituttet viser videre til at den foreslåtte bestandsovervåkingen vil være ressurskrevende og bør evalueres av andre fagmiljøer enn de som gjennomfører undersøkelser. Det bør også vurderes å inkludere slike fagmiljøer i overvåkings- og forskningsgruppen.

Laksebreveiere i Tanavassdraget SA mener at avtalen og planene for gjennomføring av denne vil frata de lokale rettighetshaverne styringsretten over egen naturressurs, og har en rekke kritiske merknader til forhandlingene og forhandlingsresultatet.

Norges Jeger- og Fiskerforbund mener at departementets forslag til gjennomføring av avtalen synes rimelige.

Norsk institutt for naturforskning anser at det foreslåtte overvåkingsprogrammet vil gi grunnleggende og nødvendig kunnskap for å gjenoppbygge svake laksebestander og sikre et rikt fremtidig laksefiske i vassdraget. Instituttet mener videre at samarbeid mellom norske og finske fagmiljøer gjennom en felles overvåkings- og forskningsgruppe vil være hensiktsmessig.

Norske Samers Riksforbund ber om at avtaleforslaget avvises i sin nåværende form, og at det iverksettes nye forhandlinger der rettighetshaverne settes i stand til å utarbeide et forslag som har legitimitet i lokalbefolkningen. Riksforbundet mener videre at tradisjonell kunnskap må legges til grunn på lik linje med annen kunnskap som benyttes i forvaltningen av fisket i vassdraget. Personer med slik kunnskap må inngå som fullverdige medlemmer av den norsk-finske overvåkings- og forskningsgruppen. Riksforbundet

mener videre det er viktig at Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget har en sentral rolle i utformingen av forvaltningsplanen for laksebestandene.

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) presiserer at deres høringsuttalelse ikke på noen måte skal kunne oppfattes som tilslutning til en avtale som etter deres mening har store prosessuelle mangler ved tilblivelsen, og som i realiteten etablerer en forvaltning ved siden av og over de forvaltningsoppgaver som tilligger TF i samarbeid med fiskerettshaverne på finsk side av grensen i henhold til alders tids bruk, lov og forskrift. TF uttaler videre at forslagene til gjennomføring av avtalen i omfattende grad vil gripe inn i deres ansvarsområde, og at de ikke kan gå med på at forvaltningsoppgaver som TF er tillagt etter særskrift blir overført til statlige organer og forskningsinstitusjoner. Videre må forvaltningen av laksebestandene på en helt annen måte enn i dag bygge på tradisjonell kunnskap som besittes av befolkningen langs vassdraget. Manglende vektlegging av tradisjonell kunnskap har også medført at virkningen av ulike predatorer på laksebestandene er sterkt undervurdert av både forvaltning og forskning. På denne bakgrunn ber TF om at det snarest avsettes midler til et konkret prosjekt om tradisjonell lokalkunnskap om laks og laksefiske i Tanavassdraget.

Tana kommune frarår avtaleforslaget og mener at en oppsigelse av den någjeldende avtalen vil gi et bedre utgangspunkt for gode resultater i nye forhandlinger.

5.3 Konsultasjoner og Sametingets plenumsvedtak

Konsultasjoner om avtaleforslaget

Sametinget ble konsultert om avtaleforslaget 26. august 2016. Til stede i konsultasjonen var også Tanavassdragets fiskeforvaltning, som representanter for rettighetshaverne og lokale interesser langs vassdraget.

Sametinget la avgjørende vekt på lokal oppslutning og legitimitet omkring avtalen, og ba om at det innledes nye forhandlinger der de lokale rettighetshaverne i Norge og Finland gis en sen-

tral og mer fremtredende rolle. Sametinget er innstilt på å medvirke i en slik prosess. Tanavassdragets fiskeforvaltning delte denne oppfatningen.

Konsultasjoner om proposisjonen

Sametinget og Tanavassdragets fiskeforvaltning ble konsultert om proposisjonen 12. januar 2017. Klima- og miljødepartementet la til grunn at Tanavassdragets fiskeforvaltning er å anse som et representativt organ for fiskeinteressene i vassdraget, og dermed burde konsulteres på lik linje med Sametinget.

Konsultasjon med Sametinget

Sametinget behandlet avtaleforslaget i plenum 29. september 2016. Sametinget avviste da hele avtaleforslaget og de tilhørende fiskereglene. I konsultasjonen ba Sametinget om at deres enstemmige plenumsvedtak i sin helhet tas inn i proposisjonen, og departementet var enig i dette. Sametinget var videre kritisk til forhandlingsprosessen, som etter deres mening bryter med intern rett og folkeretten. Sametinget mente at også deres syn på forhandlingsprosessen bør fremgå av proposisjonen, og viste til konsultasjonsnotat som var oversendt Klima- og miljødepartementet i forkant av konsultasjonen. Notatet er tatt inn som vedlegg 3.

Konsultasjon med Tanavassdragets fiskeforvaltning

Tanavassdragets fiskeforvaltning var imot at det fremlegges en proposisjon om samtykke til inngåelse av avtalen og anbefaler at avtalen ikke vedtas av Stortinget. I den forbindelse viste Tanavassdragets fiskeforvaltning til prosessene som har ledet frem til avtalen, og da særlig til siste fase av forhandlingene. I forbindelse med konsultasjonen oversendte Tanavassdragets fiskeforvaltning et konsultasjonsnotat til Klima- og miljødepartementet. Notatet er tatt inn som vedlegg 4.

Sametingets plenumsvedtak

Sametingets plenumsvedtak er gjengitt i sin helhet i vedlegg 2.

6 Vurdering av høringsuttalelsene mv.

En rekke av synspunktene som er kommet inn under høringene, konsultasjonene og i Sametingets plenumsvedtak er sammenfallende. I det videre vil departementet kommentere de hovedsynspunktene som har fremkommet.

Begrensninger i fisket

Flere høringsinstanser uttaler at hensynet til fastboende sitt fiske ikke ivaretas i tilstrekkelig grad i avtaleforslaget og er kritiske til reduksjoner i dette fisket.

Den någjeldende avtalen trådte i kraft 1. januar 1990, og har over tid medført et for stort fiskepress og en omfattende fisketurisme som både bidrar til fiskepresset og er til hinder for lokalbefolkningens fiskeutøvelse. I fiskesesongen 2015 var fangsten en av de laveste som er registrert i Tanavassdraget siden 1972. Avtaleforslaget innebærer at fiskepresset reduseres med om lag en tredjedel. Selv med en slik reduksjon, vil det ta ca. 15 år før de svakeste laksebestandene er gjenoppbygget til forsvarlige nivåer.

Den nye avtalen vil redusere turistfisket vesentlig. I 2015 ble det bare på finsk side solgt over 33 000 døgnfiskekort i turistfisket. Det antall døgnfiskekort hvert av landene maksimalt kan selge i henhold til den nye avtalen er 11 000. Samtidig vil de fastboende som driver med stangfiske bare få mindre reduksjoner i sitt fiske, i hovedsak en noe kortere fiskesesong. Gitt den vesentlige reduksjonen i turistfisket, antas det at fastboende vil få større rom for sitt stangfiske enn ved den någjeldende avtalen.

For å oppnå den nødvendige reduksjon i fiskepresset og gjenoppbygging av laksebestandene, må alle grupper av fiskere begrense sitt fiske. Det er tilstrebet en rimelig byrdefordeling mellom ulike grupper av fiskere innenfor de rammene som følger av biologiske hensyn. Dersom laksebestandene skal kunne gjenoppbygges, er det derfor også nødvendig å redusere garnfisket. Hovedgrunnen er at de svakeste bestandene øverst i vassdraget passerer områder hvor det utøves garnfiske i perioder som medfører spesielt stor beskatning på disse bestandene.

Flere høringsinstanser har vært kritiske til forslaget om reduksjon i garnfisket. Departementet vil bemerke at laksebreveierne etter avtaleforslaget fortsatt kan fiske med både settegarn, stengsel og drivgarn. I henhold til avtaleforslaget kan det imidlertid bare fiskes med ett redskap om gangen.

De ulike redskapstypene har ulike fisketider. Stengsel kan brukes i hele garnfiskesesongen, og vil i henhold til de nye reglene ha flest fiskedager fordi dette er det mest tradisjonsbundne redskapet. Forslaget innebærer at det er de fiskerne som har brukt flere redskaper om gangen, og dermed fått de største fangstene, som vil få størst fangst-reduksjon.

Antall fiskedager for garnfiske blir redusert fra om lag 45 dager etter dagens regler til om lag 26 dager etter forslaget, altså ca. 40 %. Imidlertid er også mengden fanget fisk sentral i vurderingen av reduksjonen i garnfisket. I garnfisket vil den prosentvise reduksjonen i antall fiskedøgn neppe samsvare med reduksjonen i mengden fanget fisk. Grunnen er at reduksjonen i antall fiskedøgn i hovedsak er lagt til mai og august, og fangsttall fra det norske garnfisket i årene 2006–2008 og 2011–2012 viser at bare om lag 20 % av garnfangsten skjer i disse månedene.

I forslaget til fiskeregler er det lagt særlig vekt på å redusere fisket på de laksebestandene som er i dårligst tilstand. Disse bestandene er hjemmehørende i de øvre delene av vassdraget og passerer områder med garnfiske i de periodene hovedtyngden av begrensningene er lagt. Disse begrensningene er dermed nødvendige for å sikre en gjenoppbygging av de svakeste bestandene i vassdraget.

Reguleringene i fisket vil være fleksible. De skal evalueres årlig og kan justeres dersom hensynet til laksebestandene, fiskeutøvelsen eller enkelte grupper av fiskere tilsier det.

Lokal og tradisjonell kunnskap

Flere høringsinstanser mener høringsforslaget ikke legger tilstrekkelig vekt på lokal og tradisjonell kunnskap i forvaltningen av laksebestandene.

Avtaleforslaget innebærer at det innføres en kunnskaps- og målbasert forvaltning av laksebestandene. Dette betyr at alle beslutninger om reguleringer i fisket skal gjøres med bakgrunn i best tilgjengelig kunnskap. I den forbindelse har blant annet Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget gitt uttrykk for at lokal og tradisjonell kunnskap om laksebestandene og laksefisket må vektlegges i langt større grad og på lik linje med vitenskapelig basert kunnskap.

Departementet vil bemerke at all moderne forvaltning av levende ressurser må baseres på et best mulig vitenskapelig grunnlag, og lokalbefolkningens erfaringsbaserte tradisjonskunnskap kan ikke tillegges avgjørende betydning i vurderingen av laksebestandenes tilstand. Tradisjonell kunnskap er likevel viktig, og Klima- og miljødepartementet vil samarbeide med Tanavassdragets fiskeforvaltning om hvordan slik tradisjonell kunnskap best kan nyttiggjøres i forvaltningen av bestandene. Det vil bli tatt utgangspunkt i en prosjektskisse som Tanavassdragets fiskeforvaltning har fremmet i forbindelse med høringen av saken.

Vurderingene av statusen for laksebestandene i Tanavassdraget og fiskets betydning i denne sammenheng er basert på et omfattende arbeid over flere år i regi av den norsk-finske overvåkings- og forskningsgruppen. Det er imidlertid hevdet at andre faktorer enn fiske, som naturlig variasjon og predasjon, ikke blir tilstrekkelig vektlagt. Til dette vil departementet bemerke at naturlige svingninger i bestandene som følge av miljøvariasjon og predasjon i sjø og elv er underliggende mekanismer som er med på å bestemme den aktuelle bestandssituasjonen. Bestandsutviklingen i Tanavassdraget har imidlertid gått gradvis nedover, uten at en tilsvarende utvikling har gjort seg gjeldende i regionen for øvrig. Departementet mener derfor det ikke er tvil om at den svake bestandssituasjonen i vassdraget i det alt vesentlige skyldes overbeskatning, og ikke predasjon eller andre faktorer. Generelt sett kan imidlertid predasjon ha økt betydning når laksebestandene er svært svake, slik situasjonen er i øvre deler av Tanavassdraget. Dette er imidlertid en ytterligere grunn til å redusere fiskepresset. Andre mulige påvirkningsfaktorer enn fiske bør etter departementets mening først vurderes når beskatningen i vassdraget er på et forsvarlig nivå. Det kan likevel være ønskelig å gjennomføre prosjekter som kan gi økt kunnskap om ulike predatorers betydning for gjenoppbygging og bærekraftig forvaltning av laksebestandene i vassdraget.

Begrensninger i fiske med faststående redskaper og lokalbefolkningens fiskerettigheter etter Tanaloven § 4

Enkelte høringsinstanser har anført at de foreslåtte reduksjonene i fisket er i strid med Tanaloven.

De nye fiskereglene medfører innskrenkninger i fisketiden for faststående fiskeredskaper (drivgarn, stågarn og stengsel) sammenlignet med de någjeldende fiskeforskriftene. Det er i denne sammenheng vurdert om en slik innskrenkning er forenelig med de fiskerettighetene som følger av Tanaloven. Tanaloven § 4 lyder:

«Den som avler minst 2000 kg høy i året eller tilsvarende mengde annet grovfôr på grunn som vedkommende eier eller leier på åremål og bor på eller i nærheten av, og som ligger mindre enn to kilometer fra elvebredden, har rett til å fiske etter alle fiskeslag og med alle tillatte fiskeredskaper i de lakseførende delene av Tanavassdraget.»

Departementet vil påpeke at innskrenkningen som følger av fiskereglene er en midlertidig begrensning av fisketiden for faststående redskap for å ivareta og styrke den ressursen fiskerettigheten i Tanaloven § 4 gjelder. Den utgjør ikke et opphør av rettigheter som sådan. Etter departementets syn er dette en innskrenkning som staten har anledning til å gjøre. Det kan i denne sammenheng vises til Høyesterettsdommen Rt. 1994 s. 158, hvor det heter:

«Laksefisket i Tanavassdraget foregår dels med det som kan kalles faststående redskap – stengsel, stågarn, drivgarn og kastenot. [...] Statens beføyelser når det gjelder denne type fiske er at det tilkommer det offentlige å fastlegge hvilket redskap som kan brukes og å utvise på hvilken strekning i vassdraget det kan drives. At fredningsbestemmelser m v også kan gis, er selvsagt.» (s. 164).

De foreslåtte reguleringene innebærer en reduksjon av alle interessentenes fiske, og denne reduksjonen er påkrevet av hensyn til den langsiktige forvaltningen av laksebestandene. Formålet med innskrenkningene i fisketiden for faststående redskap er å gjennomføre den nødvendige reduksjonen i beskatningen for å gjenoppbygge laksebestandene, og ikke å gjøre endringer i fiskerettighetene som sådan.

Reguleringene av faststående redskaper i den nye avtalen ligger altså innenfor hva staten har

adgang til å fastsette og vil ikke være i strid med Tanaloven.

Ikke-fastboende rettighetshavere på finsk side

Flere høringsinstanser er kritiske til at fiskerettighetene til ikke-fastboende grunneiere på finsk side blir inntatt i fiskereglene.

I Finland har ikke-fastboende med eiendom i tilknytning til Tanavassdraget etter finsk lovgivning i utgangspunktet en fiskerett knyttet til eiendommen. En avtale mellom to land forutsetter at det blir tatt gjensidig hensyn til interne rettighetsforhold, og det har derfor vært nødvendig å reflektere rettighetene til ikke-fastboende personer med eiendom og fiskerett på finsk side i fiskereglene for grenseelvestrekningen. Avtalen fastsetter imidlertid at denne rettighetsgruppen i all hovedsak blir behandlet som andre turistfiskere. Det er her sentralt at også ikke-fastboende med fiskerett må løse døgnfiskekort for tilreisende fiskere for å kunne fiske i vassdraget. Det er også et vesentlig poeng at døgnfiskekortene til denne gruppen inngår i den begrensede kvoten på 11 000 døgnkort til tilreisende fiskere på finsk side. Finland har adgang til å avsette inntil 1/3 av sine 11 000 døgnkort til denne gruppen. Når døgnfiskekortene som er avsatt for denne gruppen er brukt opp, kan denne gruppen kjøpe fiskekort fra de øvrige 2/3 av kvoten med fiskekort for tilreisende fiskere. Det var et viktig punkt for Norge under forhandlingene at ikke-fastboende rettighetshavere måtte kjøpe fiskekort fra den totale kvoten med turistfiskekort, og ikke skulle ha en egen kvote fiskekort eller rettigheter til å drive fiske uten å kjøpe døgnkort fra turistfiskekvoten. Denne løsningen ble det oppnådd enighet om først i sluttfasen av forhandlingene.

Den tredjedelen turistfiskekort som Finland kan sette av for ikke-fastboende rettighetshavere på finsk side gir en noe tidligere sesongstart for stangfiske fra båt og fra finsk strand. Videre gir disse kortene et noe lengre fiskedøgn for stangfiske fra finsk strand enn det som gjelder for andre tilreisende fiskere på finsk side, henholdsvis fiskesesong fra 1. juni mot 10. juni for andre tilreisende fiskere, og fisketid fra finsk strand fra kl. 22 til kl. 22 mot kl. 22 til kl. 15 for andre tilreisende fiskere. For gruppen ikke-fastboende rettighetshavere er det heller ikke noe generelt krav om lokal roer ved fiske fra båt. Ut over dette stilles altså ikke-fastboende rettighetshavere likt med andre tilreisende fiskere.

De fiskereglene som gjelder særskilt for den tredjedelen turistfiskekort som Finland kan sette

av for ikke-fastboende rettighetshavere, vil ikke ha nevneverdig betydning for fiskepresset eller for lokalbefolkningens fiske. Det er heller ikke noe nytt at også de med fritidseiendom på finsk side av Tanadalen, som andre tilreisende fiskere, kan fiske med båt på begge sider av grensen. Det er tvert imot viktig at avtalen fastsetter at finske hytteeierne må kjøpe fiskekort fra samme begrensede kortkvote som andre tilreisende fiskere. Det er videre viktig at fisket fra denne gruppen fiskere begrenses til stangfiske, slik at det fisket som denne gruppen kan utøve er uttømmende regulert bilateralt mellom Norge og Finland.

I lys av det store antallet døgnfiskekort som ble solgt til tilreisende fiskere i 2015, at dette turistfisket har vært til fortrengsel for lokales muligheter til å drive fiske og at den nye avtalen begrenser antallet slike kort 11 000 for hvert av landene, vil de nye reglene om turistfiske etter departementets syn være klart fordelaktig for lokalbefolkningens fiskeutøvelse. Reglene på dette området vil også gi bedre muligheter for næringsutvikling basert på fisketurisme på norsk side.

Forholdet til sjølaksefisket

Noen av høringsinstansene gjør gjeldende at den nye avtalen gir finske myndigheter innflytelse over sjølaksefisket i Norge, ved at det i avtalens artikkel 3 nr. 2 heter at «*forslag til endringer i reguleringene av sjølaksefisket i Finnmark skal sendes til ansvarlig myndighet i Finland til uttalelse før vedtak treffes*».

Departementet vil understreke at bestemmelsen det vises til kun innebærer en plikt til å innhente uttalelse fra Finland. En slik plikt følger allerede av Havrettskonvensjonen artikkel 66, og i samsvar med dette ble det i 2009 etablert en tilsvarende konsultasjonsavtale i regi av den nordatlantiske organisasjonen for bevaring av atlantisk laks (NASCO). Det anses hensiktsmessig at en slik ordning også inntas i denne avtalen. Alle avgjørelser og vedtak om sjølaksefisket vil treffes ensidig av norske myndigheter. Bestemmelsen innebærer derfor ikke at det overføres beslutningsmyndighet i kystsonen til et annet land, og den nye avtalen vil ikke innebære noen endring i dagens retts-tilstand.

Avtalens lokale forankring og legitimitet

Flere høringsinstanser, samt Sametinget og Tanavassdragets fiskeforvaltning som det også er konsultert med, er kritiske til forhandlingsproses-

sen. Disse mener det ikke er gitt tilstrekkelig mulighet for lokal medvirkning og at avtaleutkastet dermed ikke har tilstrekkelig lokal legitimitet.

Gjennom hele forhandlingsprosessen har departementet lagt stor vekt på å involvere de lokale rettighetshaverne og å ta hensyn til samiske rettigheter og interesser. Norges forhandlingsdelegasjon ble oppnevnt med representanter for Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget. Både Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget sine medlemmer i delegasjonen har deltatt i alle ordinære forhandlingsmøter, vært med i forberedelsene til samtlige delegasjonsledermøter og hatt tilgang til alle forhandlingsdokumenter. Alle spørsmål har vært grundig diskutert i delegasjonen under forhandlingene. Videre har de lokale rettighetshaverne i Norge og Finland hatt et nært samarbeid seg imellom, og fiskereglene i den nye avtalen baserer seg langt på vei på en løsning som ble diskutert og var anbefalt av de lokale representantene fra hver side.

I november 2015 valgte Tanavassdragets fiskeforvaltning nye medlemmer til å representere seg i forhandlingene. På dette tidspunktet var det enighet mellom Norge og Finland om forslag til nye fiskeregler. Norge og Finland var i all hovedsak også enige om ordlyden i avtaleteksten. På denne bakgrunn mente delegasjonslederene at det ikke var nødvendig med flere ordinære forhandlingsmøter, og i en periode fungerte delegasjonen derfor som en kontaktgruppe. Utkast til avtale og fiskeregler ble grundig diskutert med de nyvalgte medlemmene fra Tanavassdragets fiskeforvaltning i hele perioden fra disse kom inn i forhandlingene i november 2015 til det siste forhandlingsmøtet i mai 2016.

De nye medlemmene fra Tanavassdragets fiskeforvaltning ønsket fra starten av at Norge skulle ta initiativ til å reforhandle spørsmål som da var konkludert. Statens representanter i delegasjonen mente imidlertid at det var oppnådd viktige resultater, og at Norge i siste fase ikke kunne gå tilbake på grunnleggende spørsmål som det var oppnådd enighet om etter tre og et halvt år med forhandlinger.

Etter at enigheten om avtaletekst og fiskeregler i all hovedsak var oppnådd mellom partene, la imidlertid Finland i februar 2016 frem et forslag til hvordan fiskerettighetene til ikke-fastboende med fiskerett på finsk side skulle inntas i fiskereglene. Forslaget var ikke akseptabelt for Norge, og Finland la derfor senere frem et modifisert forslag. Det siste forslaget ble grundig diskutert på norsk side, og både Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget var sterkt kritiske til at ikke-fastboende på finsk

side skulle gis noen form for rettigheter i den nye avtalen. Statens representanter mente imidlertid at den modifiserte løsningen kunne aksepteres. Norge tok derfor initiativ til et nytt forhandlingsmøte, og dette ble avholdt i mai 2016.

I det siste forhandlingsmøtet ble det ikke oppnådd enighet om hvordan de ikke-fastboendes rettigheter på finsk side skulle nedfelles i de nye fiskereglene. Situasjonen var svært krevende, og etter det siste ordinære forhandlingsmøtet fant departementet det nødvendig å konsultere direkte mellom delegasjonslederene og på politisk nivå med utgangspunkt i foreliggende forhandlingsposisjoner og de resultater som da var oppnådd. Det er helt normalt i internasjonale forhandlinger at konsultasjoner gjennomføres i slike format både underveis og mot slutten av forhandlingene. Også detaljene som ble diskutert i disse konsultasjonene hadde på forhånd vært diskutert i forhandlingsdelegasjonen, og Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget sine synspunkter var dermed godt kjent både forut for og under de avsluttende konsultasjonene med Finland.

På denne bakgrunn er det departementets vurdering at lokale rettighetshavere har vært godt involvert i hele forhandlingsprosessen. Rettighetshaverne har også bidratt vesentlig i forhandlingene, og da særlig til de nye fiskereglene. Departementet mener også at Tanaloven § 6, som fastsetter at utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i lakseførende deler av Tanavassdraget skal skje i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget, er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Departementet vil forøvrig bemerke at Tanavassdragets fiskeforvaltning både vil ha en viktig rolle og ansvar for sentrale oppgaver knyttet til gjennomføringen av avtalen, jf. omtale i kapittel 4.2.

Høringen av avtalen

Noen av høringsinstansene gjør gjeldende at høringsfristen var for kort og at det var uheldig at høringen var lagt midt i laksefisket og fellesferien. Departementet vil bemerke at Utredningsinstruksen ikke gjelder direkte for internasjonale avtaler og dermed ikke angir noen plikt til å sende bilaterale avtaler på høring. Dette ble likevel gjort, nettopp i lys av den betydningen saken har lokalt. Det var ikke optimalt at høringen fant sted med kort frist midt på sommeren, men dette var nødvendig dersom den nye avtalen skulle kunne tre i kraft fra fiskesesongen 2017. De høringssvar som er mottatt samsvarer med de synspunktene departementet har mottatt i møter i forhandlingsdelegasjonen, i

media og fra annet hold, og departementet mener å ha et godt grunnlag for å vurdere den nye avtalens innhold og berørte interessers syn på denne.

Alternativ til ny avtale

Det har fra flere hold under høringene vært foreslått at forhandlingene med Finland må gjenopptas og at rettighetshaverne, eventuelt i samarbeid med Sametinget, skal gis i oppdrag å fremforhandle en ny avtale med lokale rettighetshavere på finsk side, eller at någjeldende avtale må sies opp.

Med utgangspunkt i erfaringene fra forhandlingene slik de har forløpt siden 2012, og de betydelige interessekonfliktene mellom ulike brukere av vassdraget, er det departementets vurdering at gjenopptakelse av forhandlingene ikke vil føre til at Norge oppnår et gunstigere resultat vis á vis Finland. Etter departementets vurdering er det heller ingen grunn til å anta at oppnevning av nye forhandlingsdelegasjoner med sterkere innslag av lokale interesser på begge sider vil være bedre egnet til å løse interessekonfliktene mellom ulike brukere av vassdraget og lede til et bedre forhandlingsresultat sett fra lokale interessenters side. En slik videre forhandling antas også å trekke ut i tid på samme måte som de nåværende forhandlingene har gjort. Gitt tilstanden til laksebestandene, vil en ytterligere forsinkelse være svært uheldig og det vil også føre til at det vil ta enda lengre tid å få gjenoppbygget bestandene. Det er derfor ikke et aktuelt alternativ å følge opp forslaget om å gjenoppta forhandlingene. Slik departementet ser det, er den nye avtalen det beste forhandlingsresultatet Norge vil kunne oppnå på det nåværende tidspunkt. Kritikken mot forslaget og forhandlingene står heller ikke i forhold til hvordan forhandlingene har vært gjennomført og hva som er mulig å oppnå i en

bilateral avtale, samt hva som faktisk er oppnådd i den nye avtalen.

Ettersom den nåværende forvaltningen av Tanavassdraget er problematisk, både med hensyn til kravene til et bærekraftig laksefiske og lokalbefolkningens fiskeutøvelse, og at Norge ikke lengre kan stå bak en slik forvaltning, vil alternativet til å få en ny avtale på plass fra 2017 ikke være å fortsette med dagens regime, men å si opp den gjeldende avtalen og gå over til nasjonal forvaltning av den norske delen av vassdraget fra og med 2018. Også i en slik situasjon må det legges opp til å redusere fiskepresset med om lag en tredjedel, i hovedsak ved at de foreslåtte reglene for fisketid og redskapsbruk iverksettes i den norske delen av vassdraget. Det vil også i en slik situasjon være nødvendig å redusere garnfisket. Videre vil Norge ved en eventuell oppsigelse av eksisterende avtale måtte ta initiativ overfor Finland med sikte på å etablere et felles prinsipielt grunnlag for fiskeforvaltningen i begge land.

En nasjonal forvaltning vil innebære et betydelig tilbakeskritt fra målsettingen om helhetlig forvaltning av Tanavassdragets laksebestander. Uten en bilateral avtale vil det ikke være noen klar begrensning for Finlands beskatning av laksebestandene og heller ikke noen angivelse av fordelingen mellom interessegruppene på finsk side av elven. Selv om det med en ren nasjonal forvaltning nok vil være mulig å gjennomføre en reduksjon i fiskepresset, vil det uten en avtale med Finland ikke finnes et felles rettsgrunnlag som kan sikre en koordinert og helhetlig forvaltning. Dersom gjeldende avtale blir oppsagt, vil det for øvrig være første gang siden 1873 at fisket i Tanavassdraget ikke reguleres gjennom en bilateral avtale mellom Norge og Finland.

7 Gjennomføring av avtalen i norsk rett

For gjennomføring av avtalen vil det være nødvendig å fastsette nye forskrifter om fisket som erstatning for forskrift 24. februar 1989 nr. 122 om fisket i Tanaelvas fiskeområde, forskrift 6. april 1990 nr. 291 om fisket i de norske sidevassdragene til Tanaelva og om fiskekortpriser i den del av Tanaelva som ikke danner riksgrense samt forskrift 15. april 2010 nr. 598 om sportsfiske for tilreisende fiskere i Tanaelvas fiskeområde, Finnmark.

Med forbehold om Stortingets samtykke, skal den nye avtalen etter planen tre i kraft fra og med fiskesesongen 2017. I så fall må nye forskrifter om fisket være på plass i så god tid som mulig før fiskesesongen som starter 1. juni. Forslag til nye forskrifter ble derfor sendt på alminnelig høring 13. desember 2016 med høringsfrist 7. mars 2017. Tanavassdragets fiskeforvaltning ble invitert til å delta i det forberedende arbeidet med forskriftsforslagene, men ønsket ikke å delta i dette. Høringen omfatter følgende forskrifter:

- Forskrift om fiske på Tanavassdragets grenseelvestrekning
- Forskrift om fiske i Tanavassdragets nedre norske del
- Forskrift om fiske i norske sidevassdrag til Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka

Høringsforslaget til forskrift om fiske på grenseelvestrekningen tilsvarende bestemmelse i vedlegg 2 til avtalen med noen tilpasninger til nasjonale forhold.

Høringsforslaget til forskrift om fiske på nedre norske del av vassdraget tar utgangspunkt i at Norge står fritt til å utforme fiskereglene så fremt disse ikke er mindre restriktive enn de reglene som gjelder for grenseelvestrekningen. Det anses imidlertid som hensiktsmessig at fisketider og regler for bruk av fiskeredskaper i første omgang fastsettes som for grenseelvestrekningen. Øvrige deler av forslaget til forskrift er tilpasset norske forhold.

For sidevassdragene står partene fritt til å utforme egne forskrifter om fisket, forutsatt at disse bidrar til bevaring og bærekraftig utnyttelse av fiskebestandene. Det er aktuelt å ha ulike regler for de ulike sidevassdragene ut fra tilstanden til de aktuelle laksebestandene. I dagens situasjon med gjenoppbygging av svake bestander er det imidlertid, med to unntak, nødvendig å redusere fiskepresset på alle laksebestandene som hører til i de norske sidevassdragene. Høringsforslaget til forskrift er tilpasset dette.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

8.1 Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvensene for staten er i all hovedsak knyttet til behovet for styrket overvåking av laksebestandene i vassdraget.

Erfaringer fra tidligere aktiviteter tilsier at innsamling av skjellprøver til genetisk bestandsidentifisering av laks i fiske på blandete bestander vil innebære et samlet årlig finansieringsbehov på om lag 2 mill. kr. Dette vil dekke provisjon til fiskere, innsamling av skjell, skjellanalyser og genetiske analyser. I tillegg vil det periodisk påløpe utgifter knyttet til overvåking og skjellprøver til bestandsidentifikasjon i sjøfisket. Utgiftene til slik overvåking antas å ligge i størrelsesorden 0,5–1 mill. kr hvert femte år.

En stor del av de faste utgiftene ved fisketellinger er knyttet til analysearbeidet. For tellinger med video eller sonar må det også påregnes større kostnader i forbindelse med investering i nytt utstyr eller utskifting av utstyr om lag hvert tiende år. Utgifter til fisketellinger og analyser er anslått til mellom 2,5 og 5 mill. kroner årlig. Differansen mellom årene skyldes behovet for investering i utstyr. Slike investeringer må gjøres ved oppstart av programmet og deretter etter behov.

Kostnadene til gjennomføring av ungfiskundersøkelser i utvalgte sideelver for å vurdere produksjonspotensialet, er anslått til om lag 0,5 mill. kr årlig.

I tillegg kommer tilhørende aktiviteter som overvåkingsrelatert FoU og drift av forskningsgruppen. De årlige utgiftene til dette anslås til om lag 1,5 mill. kr.

De samlede kostnadene til overvåking og tilhørende aktiviteter anslås i henhold til dette å utgjøre mellom 7 og 10 mill. kr årlig. Aktivitetene skal finansieres av Norge og Finland etter en fordelingsnøkkel som avtales senere. Intensjonen er at et fullstendig overvåkingsprogram skal være på plass fra og med 2018, men det må forventes at noen aktiviteter først kan igangsettes på et senere tidspunkt.

I de senere årene har Norge benyttet om lag 2 mill. kr til overvåking av laksebestandene i Tanavassdraget. For 2017 er det avsatt ytterligere 2 mill. kr på Klima- og miljødepartementets budsjett til dette formålet.

Foruten overvåking legges det opp til at Statens naturoppsyn skal bidra med ressurser og kompetanse til det ordinære oppsynet i regi av Tanavassdragets fiskeforvaltning. For 2016 disponerte Statens naturoppsyn 1 mill. kr til dette formålet, og tilsvarende ressurser vil bli benyttet i 2017.

Overvåking og oppsyn i Tanavassdraget vil måtte pågå over lang tid. Disse aktivitetene vil være særlig viktige i de første 15 årene mens laksebestandene er under gjenoppbygging. Overvåkingen vil bli løpende vurdert slik at undersøkelserne til enhver tid er nødvendige, kostnadseffektive og best mulig egnet for formålet. Det legges også opp til at overvåkingen etter noen år skal evalueres av andre fagmiljøer enn de som gjennomfører undersøkelsene.

For Norges del vil de samlede kostnadene til overvåking bli dekket innenfor Klima- og miljødepartementets gjeldende budsjettrammer. Dette gjelder også eventuelle fremtidige kostnader knyttet til fiskeoppsyn eller andre utgifter som følger av avtalen.

8.2 Administrative konsekvenser

Den nye avtalen vil innebære nye oppgaver knyttet til forvaltningen av vassdraget, jf. kapittel 4. Disse oppgavene vil kreve et nært samarbeid mellom den statlige fiskeforvaltningen, i første rekke Miljødirektoratet, og den lokale forvaltningen i regi av Tanavassdragets fiskeforvaltning. Fordeelingen av oppgaver og ansvar mellom den statlige og lokale forvaltningen vil bli fastsatt av Klima- og miljødepartementet i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning. Også prosedyrer knyttet til nødvendig kontakt med forskningsmiljøer og fiske myndigheter vil bli fastsatt i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning.

9 Vurdering og tilråding

Etter departementets syn vil den nye avtalen legge grunnlaget for en fleksibel og moderne forvaltning av fisket, en vesentlig reduksjon i fiskepresset, en sterk begrensning i turistfisket til fordel for lokalbefolkningens fiskeutøvelse og justeringer i fordelingen av lakseressursen mellom Norge og Finland i Norges favør. Den nye avtalen vil ha langt bedre regler for forvaltningen av laksebestandene enn de som følger av dagens avtale.

Laksefisket i Tanavassdraget har meget stor betydning for lokalbefolkningen og for samene som urfolk. Dette er også gjenspeilet i avtalens fortale, og da særlig gjennom føringen som sikrer bred medvirkning fra lokale rettighetshavere og andre lokale interesser i alle deler av den fremtidige forvaltningen. Videre har det store antallet turistfiskere i vassdraget vært et stort hinder for lokalbefolkningens fiskeutøvelse gjennom mange tiår, og denne utviklingen blir nå snudd til fordel for det lokale fisket ved at turistfisket begrenses og bringes inn i ordnede former.

For å oppnå den nødvendige reduksjon i fiskepresset og gjenoppbygning av bestandene, må alle grupper av fiskere begrense sitt fiske. Begrensningene i turistfisket er vesentlige, der antall solgte døgnfiskekort begrenses til 11 000 til hvert av landene, mens det bare på finsk side i 2015 ble solgt ca. 33 000 døgnfiskekort. Samtidig vil begrensningene i stangfisket for fastboende med sesongkort, som på norsk side kan utøves av alle som er fast bosatt i Tana og Karasjok kommune, være langt mindre omfattende. Sett i sammenheng med reduksjonen i turistfisket, vil denne gruppen nå få bedre tilgang til vassdraget. Der-

som laksebestandene skal kunne gjenoppbygges, er det imidlertid også nødvendig å redusere garnfisket. Reduksjonene i dette fisket er nødvendige for å beskytte de svakeste laksebestandene i vassdraget og sikre gjenoppbygging av disse. Reguleringene i fisket skal imidlertid evalueres årlig og kan justeres dersom hensynet til laksebestandene, fiskeutøvelsen eller enkelte grupper av fiskere tilsier dette.

Den nye avtalen er basert på grundige avveininger mellom norske og finske interesser, og det har vært svært krevende å oppnå enighet med Finland. Departementet mener at gjenopptakelse av forhandlingene ikke vil føre til at Norge oppnår et gunstigere resultat vis á vis Finland. Det er heller ingen grunn til å anta at oppnevning av nye forhandlingsdelegasjoner med lokale interesser på begge sider i en mer fremtredende rolle vil gi bedre forhandlingsløsninger. Departementet anser derfor at den nye avtalen representerer det beste forhandlingsresultatet som kan oppnås på det nåværende tidspunkt. Departementet mener også at kritikken mot den nye avtalen og forhandlingsprosessen ikke er dekkende for hvordan forhandlingene har vært gjennomført og hva som er mulig å oppnå i en bilateral avtale, og for hva som faktisk er oppnådd.

Etter departementets vurdering ivaretar den nye avtalen alle norske interesser og hensyn og vil bidra vesentlig til en fremtidsrettet og bærekraftig forvaltning av fiskebestandene i Tanavassdraget.

Klima- og miljødepartementet tilrår inngåelse av avtalen. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016

I

Stortinget samtykker i inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016.

Vedlegg 1

Avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget med vedlegg

Avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget

Kongeriket Norges regjering og Republikken Finlands regjering, heretter partene, som

ønsker å erstatte Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Republikken Finland om felles forskrifter om fisket i Tanaelvas fiskeområde av 1. mars 1989 samt tilhørende forskrifter med en ny avtale,

understreker sitt ansvar i henhold til internasjonale konvensjoner og behovet for å verne og sikre fiskebestandene i Tanavassdraget gjennom formålstjenlig regulering av fisket basert på føre-var-prinsippet,

erkjenner betydningen av naturmangfoldet og av bærekraftig utnyttelse av naturressursene,

erkjenner samenes urfolksrettigheter og lokalbefolkningens rettigheter, og betydningen naturressursene har for samene som urfolk i bevaring av deres kultur, samt andre fiskerettshaveres rettigheter,

understreker betydningen av informasjonsutveksling og samarbeid om bruk og forvaltning av felles naturressurser, og bred medvirkning fra lokale fiskerettshavere og andre lokale interesser i denne forvaltningen,

viser til artikkel 66 i De forente nasjoners havrettskonvensjon av 10. desember 1982, konvensjonen om biologisk mangfold av 22. mai 1992 og konvensjonen av 2. mars 1982 til vern av laks i det nordlige Atlanterhav og de retningslinjene for forvaltning av laksefiske som er vedtatt i henhold til denne konvensjonen, konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av 16. desember 1966 artikkel 27, samt til De forente nasjoners urfolkserklæring av 13. september 2007,

har inngått følgende avtale:

Kapittel 1

Formål og virkeområde

Artikkel 1

Formål

1. Avtalens formål er å bidra til at fiskebestandene i Tanavassdraget forvaltes på en økologisk, økonomisk og sosialt bærekraftig måte basert på beste tilgjengelige kunnskap, inkludert tradisjonell kunnskap, slik at vassdragets kapasitet for lakseproduksjon utnyttes og mangfoldet i fiskebestandene sikres.
2. Ved vern, forvaltning og bruk av fiskebestandene skal det tas hensyn til alle berørte fiskeinteresser, og særlig til fiske basert på lokale kulturtradisjoner.
3. Forvaltningsplanen vil være utgangspunkt for reguleringer i fisket etter laks. Planen skal bygge på den beste tilgjengelige kunnskap om fiskebestandenes størrelse, sammensetning og forventet utvikling, samt på anvendelse av føre-var-prinsippet.
4. Reguleringene skal gjennomføres slik at forvaltningsmålene for de enkelte laksebestandene oppnås og opprettholdes over tid i samsvar med forvaltningsplanen.

Artikkel 2

Geografisk virkeområde

1. Avtalen og Vedlegg 2 om fiskeregler gjelder på riksgrensestrekningene mellom Norge og Finland i Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka (grenseelvestrekningene).
2. Avtalens artikkel 3 punkt 1 og artikkel 4, samt artikkel 11 punkt 2 gjelder på vassdragets lakseførende strekning. Artikkel 15 gjelder i hele vassdragets nedbørfelt.
3. Områdene som er omtalt under artikkelens punkt 1 og 2 er avmerket på kartene i Vedlegg 1.

*Artikkel 3***Sidevassdrag, nedre norske del av vassdraget og sjøområder i Finnmark fylke**

1. Partene forplikter seg til å innføre nasjonale forskrifter og regler for de lakseførende strekningene i Tanavassdragets sidevassdrag og i nedre norske del, for å sikre bevaring og bærekraftig utnyttelse av fiskebestandene. Fiske-reguleringene på den norske strekningen mellom Tanavassdragets munning og grenseelv-strekningen kan ikke være mindre restriktive enn gjeldende reguleringer på grenselvstrekningen. Ved utarbeiding av nasjonale forskrifter og regler må det tas utgangspunkt i forvaltningsplanen som er omtalt i artikkel 4. Før regler fastsettes, skal den andre parts ansvarlige myndighet gis anledning til å uttale seg.
2. Forslag til endringer i reguleringene av sjølaksefisket i Finnmark skal sendes ansvarlig myndighet i Finland til uttalelse før vedtak treffes.

*Kapittel 2***Reguleringer i fisket***Artikkel 4***Forvaltningsplan**

1. Partene skal i fellesskap utarbeide en forvaltningsplan for laksebestandene i Tanaelva for å sikre biologisk mangfold og bærekraftig utnyttelse av bestandene.
2. Planen skal være fleksibel, kunnskapsbasert og rettet inn mot de enkelte laksebestandene, og vil være utgangspunkt for utarbeidelse av eventuelle avtalte bestemmelser om å fravike felles fiskeregler. Fiskerettshavere skal medvirke i utarbeidelse av planen.
3. Planen skal inneholde:
 - i) informasjon om tilstanden til fiskebestandene og deres livsmiljø;
 - ii) informasjon om fisket;
 - iii) forvaltningsmål for de enkelte laksebestandene;
 - iv) forslag til forvaltningstiltak for fiskebestandene;
 - v) forslag til nødvendige gjenoppbyggingstiltak for de bestandene som ikke oppnår forvaltningsmålene.
4. Dersom en eller flere laksebestander er på et nivå som ligger under forvaltningsmålet, skal planer for gjenoppbygging av disse bestandene inkluderes i forvaltningsplanen.

5. Planen evalueres og justeres ved behov. Dersom utviklingen i laksebestandenes tilstand avviker vesentlig fra forventningene i forvaltningsplanen, skal partene i fellesskap endre planen. Hver av partene kan ta initiativ til endringer.

*Artikkel 5***Felles fiskeregler**

1. Partene skal ha felles regler om fisket på grenseelvstrekningen. Fiskereglene er vedlagt avtalen som Vedlegg 2, og er en integrert del av avtalen.
2. Fiskereglene gjelder i fem år fra avtalens ikrafttredelse. Fiskereglene gjelder deretter i perioder på sju år, med mindre en av partene tidligere anmoder om endringer. Anmodning om endring av fiskereglene skal legges fram senest to år før utløpet av fiskereglenes gyldighetsperiode.
3. Fiskereglene skal inkludere forhåndsavtalte reguleringstiltak som trer i kraft i samsvar med nasjonal lovgivning når forutsetninger definert i fiskereglene er oppfylt. Vurderingen av om forutsetningene for anvendelse av forhåndsavtalte tiltak er tilstede, gjøres årlig i forbindelse med vurderingen omtalt under artikkel 7 punkt 2. Vurderingen føres inn i protokollen omtalt under artikkel 7 punkt 4.

*Artikkel 6***Adgang til å fravike fiskereglene**

1. Dersom det er nødvendig for å sikre fiskebestandenes levedyktighet, for å verne eller gjenoppbygge fiskebestander som er svekket eller står i fare for å bli svekket, eller dersom fiskebestandenes tilstand tillater det, kan regjeringene eller de av disse utpekte myndigheter, innen rammene av hver parts nasjonale lovgivning, avtale bestemmelser som fraviker fiskereglene, for å oppnå formålet i artikkel 1 i denne avtale.
2. Bestemmelser om å fravike fiskereglene kan gjelde:
 - 1) forbud mot eller begrensninger i fisket med visse fangstredskaper eller fiskemetoder;
 - 2) forbud mot eller begrensninger i fisket på visse tidspunkter eller i visse områder;
 - 3) begrensninger i antall fiskeredskaper som brukes;
 - 4) kvoter for fangst;
 - 5) antall fiskekort;

- 6) inndeling av grenseelvstrekningen i fiskesoner;
 - 7) forbud mot å ta fisk av et bestemt kjønn eller i en viss størrelsesklasse;
 - 8) fangstredskapenes utforming; eller
 - 9) andre reguleringstiltak som er sammenlignbare med punktene 1–8 ovenfor og knyttet til implementering av fiskereglene.
3. Bestemmelser om å fravike fiskereglene kan begrenses til å gjelde for en del av avtaleområdet, for angitt fiskesesonger eller for den enkelte fiskemetode. Bestemmelsene skal være tidsbegrenset og kan ikke gjelde for mer enn tre fiskesesonger om gangen.

Artikkel 7

Evaluering av effektene av fiskereglene og prosedyrer for bestemmelser om fravik

1. Effekten av fiskereglene og eventuelle bestemmelser om fravik skal vurderes årlig av en felles overvåkings- og forskningsgruppe og ansvarlige myndigheter på grunnlag av den beste tilgjengelige kunnskapen om laksebestandenes tilstand og utviklingstendenser. Fiskerettshaverne trekkes inn i vurderingene.
2. Regjeringene eller de av regjeringene utpekte myndigheter vurderer hvert år behovet for å avtale bestemmelser om å fravike fiskereglene i henhold til artikkel 6.
3. Vurderingen av behovet for bestemmelser om å fravike fiskereglene skal gjøres på et slikt tidspunkt at forskere og relevante lokale interessegrupper kan medvirke, og slik at nasjonale regler kan tre i kraft senest 1. april det år bestemmelsene skal gjelde fra.
4. Avtale mellom regjeringene eller av regjeringene utpekte myndigheter om bestemmelser om å fravike fiskereglene skal nedfelles i en særskilt protokoll.

Kapittel 3

Organisering av fisket

Artikkel 8

Fiskeravgift

Plikten til å betale fiskeravgift ved fiske på grenselvstrekningen følger lovgivningen i det landet fiskekort etter artikkel 10 blir løst i.

Artikkel 9

Inndeling av grenseelvstrekningen i fiskesoner

1. Det skal fastsettes felles fiskesoner for å organisere tilreisendes fiske fra båt. Det største tillatte antall fiskekort og prisen på fiskekort kan variere fra sone til sone og innen sesongen.
2. Hver part kan opprette fiskesoner og organisere tilreisende sitt fiske fra strand etter samråd med den annen part.

Artikkel 10

Fiskekort

1. Maksimalt antall fiskekort for tilreisende fiskere skal fastsettes i fiskereglene. Antallet fordeles likt mellom partene.
2. Den som vil fiske på grenselvstrekningen skal løse fiskekort før fisket begynner. Partene er ansvarlige for tilrettelegging for salg av fiskekort.
3. For fiske fra strand må kort løses i den stat hvor fisket skal foregå. Kort for fiske fra båt gir adgang til fiske i angitt sone i begge partenes områder.
4. Hver part fastsetter kortprisene i samsvar med nasjonal lovgivning etter å ha hørt den andre parten. Andre betingelser fastsettes i fiskereglene.
5. Bruken av inntektene av fiskekortsalget bestemmes av hver part. Oppsyn, overvåking, fiskeundersøkelser og forskning skal prioriteres.

Artikkel 11

Fiskeoppsyn

1. Partene skal sørge for tilstrekkelig oppsyn med fisket. De myndigheter og oppsynsbetjenter som i henhold til partenes nasjonale lovgivning er ansvarlige for fiskeoppsyn, skal ha oppsyn med at forskriftene om fisket overholdes.
2. I tillegg kan det gjennomføres oppsyn ved felles norsk-finske oppsynspatroljer. Ved slikt oppsyn har den andre parts oppsynsbetjenter observatørstatus.
3. Partene kan avtale en felles plan for fiskeoppsyn.
4. Dersom en av partene har grunn til mistanke om at det foregår eller har foregått fiske på den andre parts område i strid med gjeldende forskrifter, skal de ansvarlige for fiskeoppsynet underrette den andre parts ansvarlige myndigheter umiddelbart.

Kapittel 4

Overvåking, forskning, fangstrapportering og fangststatistikk

Artikkel 12

Overvåking og forskning

1. Partene skal samarbeide om overvåking av og forskning på fiskebestandene i Tanavassdraget, særlig som grunnlag for utarbeidelse og evaluering av forvaltningsplanen etter artikkel 4 og vurdering av fiskereglene etter artikkel 7.
2. Arbeidet gjennomføres av en felles overvåkings- og forskningsgruppe med to representanter for hver part. Lokale fiskerettshavere skal involveres i arbeidet. Partenes ansvarlige myndigheter avtaler gruppens mandat.

Artikkel 13

Fangstregistrering og fangstrapportering

1. Partene skal ha et felles elektronisk fangstregister. Fiskeren plikter å rapportere opplysninger om fiskeinnsats og fangster til registeret i samsvar med bestemmelsene i fiskereglene.
2. Opplysninger lagret i registeret benyttes til fangststatistikker, planlegging av forvaltningstiltak, oppsyn og fiskeundersøkelser, samt forskning på fiskebestandene og fiskeutøvelsen.

Kapittel 5

Beskyttelse av fiskebestandene

Artikkel 14

Inngrep og forurensning

1. Partene skal i henhold til relevant lovgivning påse at plassering og bygging av anlegg, bygninger eller konstruksjoner, eller annen tilsvarende virksomhet eller utnyttelse av vannressursene ikke medfører skade eller risiko for skade på fiskebestandene eller fiskeutøvelsen.
2. Partene skal hver for seg og i samarbeid iverksette tiltak for å overvåke, opprettholde og om nødvendig forbedre vannkvaliteten i vassdraget.

Artikkel 15

Biologisk påvirkning

1. Partene skal iverksette nødvendige tiltak for å beskytte fiskebestandene mot smittsomme fisesykdommer og introduksjon av fremmede arter eller bestander.

2. Partene skal redusere risikoen fra pågående aktiviteter og forhindre ny risikoaktivitet innenfor vassdragets nedbørfelt og i nærliggende land- og sjøområder, herunder risiko for skadevirkninger og sykdomsoverføring fra fiskeoppdrett samt påvirkning fra rømt eller utsatt fisk.
3. Fiskeoppdrett og kultivering av anadrome laksefisk skal ikke finne sted i Tanavassdragets nedbørfelt. Det skal ikke settes ut fisk i Tanavassdragets nedbørfelt fra områder utenfor nedbørfeltet.
4. Det skal ikke flyttes levende fisk eller gameter (melke og rogn) fra andre vassdrag til Tanavassdragets nedbørfelt.
5. Introduksjon av akvakulturdyr og deres gameter skal skje i henhold til den Europeiske unions regelverk om fiskehelse.
6. Innenfor vassdragets nedbørfelt er det i umiddelbar nærhet av naturlige vann ikke tillatt å tømme vann eller rense fisk fra annet vassdrag. Fiskeredskap og annet fiskeutstyr, samt båter og andre transportmidler som har vært benyttet i annet vassdrag skal være tørt eller desinfisert før det kan benyttes i nedbørfeltet. Det skal utarbeides felles veiledning for desinfeksjon og tørking. Partene skal sørge for informasjon til publikum om disse reglene.
7. Partene skal straks varsle hverandre ved mistanke om eller påvisning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* eller annen alvorlig smittsom fisesykdom innen nedbørfeltet eller i nærliggende land- og sjøområder. Partenes ansvarlige myndigheter kan utarbeide en felles plan som klargjør rutiner for varslingsplikt, beredskap for en eventuell spredning av *Gyrodactylus salaris*, metoder for verifisering av fisesykdommer og tiltak ved mistanke eller påvisning av slike sykdommer.

Artikkel 16

Tiltak i særskilte situasjoner

1. Dersom fiskebestandene er truet av forurensning eller andre miljøpåvirkninger, skal de ansvarlige myndigheter hver for seg eller i samarbeid iverksette tiltak som anses nødvendig for å forebygge, begrense eller hindre skade.
2. Partene skal med øyeblikkelig virkning begrense eller stanse fisket når vannføringen eller andre særlige forhold, herunder kritisk svikt i oppgangen av laks, tilsier det. Stans eller begrenset fisket kan bare benyttes som tiltak i den utstrekning og for et slikt

område som anses nødvendig for å sikre fiskebestanden. Lokale interessegrupper og rettighetshavere skal høres i den grad tidsmessige hensyn tillater det.

3. Praktiseringen av denne artikkelen skal skje i henhold til prosedyrer fastlagt av partenes ansvarlige myndigheter i fellesskap. Ved vurderingen av nødvendigheten av tiltak skal føre var-prinsippet tillegges stor vekt.

Kapittel 6

Avsluttende bestemmelser

Artikkel 17

Samarbeid, oppfølging av avtalen og endringer

1. Partenes ansvarlige myndigheter skal samarbeide om alle spørsmål som berører fiskebestandene og vannmiljøet i Tanavassdraget.
2. Partene skal møtes ved behov for å evaluere anvendelsen av avtalen. Møter skal arrangeres senest innen to måneder etter at en av partene har bedt om dette.
3. Denne avtale med vedlegg kan endres ved overenskomst mellom partene. Endringer trer i kraft som fastsatt i artikkel 22.

Artikkel 18

Tvisteløsning

1. Tvister som oppstår om tolkningen eller anvendelse av denne avtalen skal løses i minnelighet og så snart som mulig gjennom forhandling mellom ansvarlige myndigheter.
2. Forhandlingene skal innledes senest to måneder etter at den ene parten har anmodet om det gjennom diplomatiske kanaler.
3. Dersom man ikke i løpet av tre måneder kommer frem til en løsning, skal tvisten henvises til en *ad hoc* grenseelvkomisjon for Tanavassdraget. Hver part oppnevner tre medlemmer og tre varamedlemmer til kommisjonen. Begge partene stiller i tillegg en sekretær og nødvendige sakkyndige til rådighet for kommisjonen. Kommisjonen skal søke å finne en løsning som er akseptabel for begge parter.

4. Dersom saken ikke kan løses av kommisjonen i løpet av fem måneder, skal tvisten løses gjennom diplomatiske kanaler.

Artikkel 19

Oppsigelse

Denne avtalen kan sies opp av hver part ved skriftlig meddelelse til den andre parten. Oppsigelsen av avtalen trer i kraft etter tolv måneder fra slutten av det kalenderåret meddelelse om oppsigelse er mottatt.

Artikkel 20

Straffereaksjoner

For straff, beslag, inndragning og andre straffrettslige følger, gjelder nasjonal lovgivning.

Artikkel 21

Opphevelse av någjeldende overenskomst

Ved ikrafttredelse av denne avtalen oppheves Overenskomsten mellom Kongeriket Norge og Republikken Finland om felles forskrifter om fisket i Tanaelvas fiskeområde av 1. mars 1989 med tilhørende forskrifter om fisket.

Artikkel 22

Ikrafttreden

Denne avtalen trer i kraft den første dagen i den andre måneden etter at partene har meddelt hverandre gjennom diplomatiske kanaler at kravene som i henhold til statsforfatningen stilles for at avtalen kan tre i kraft er oppfylt.

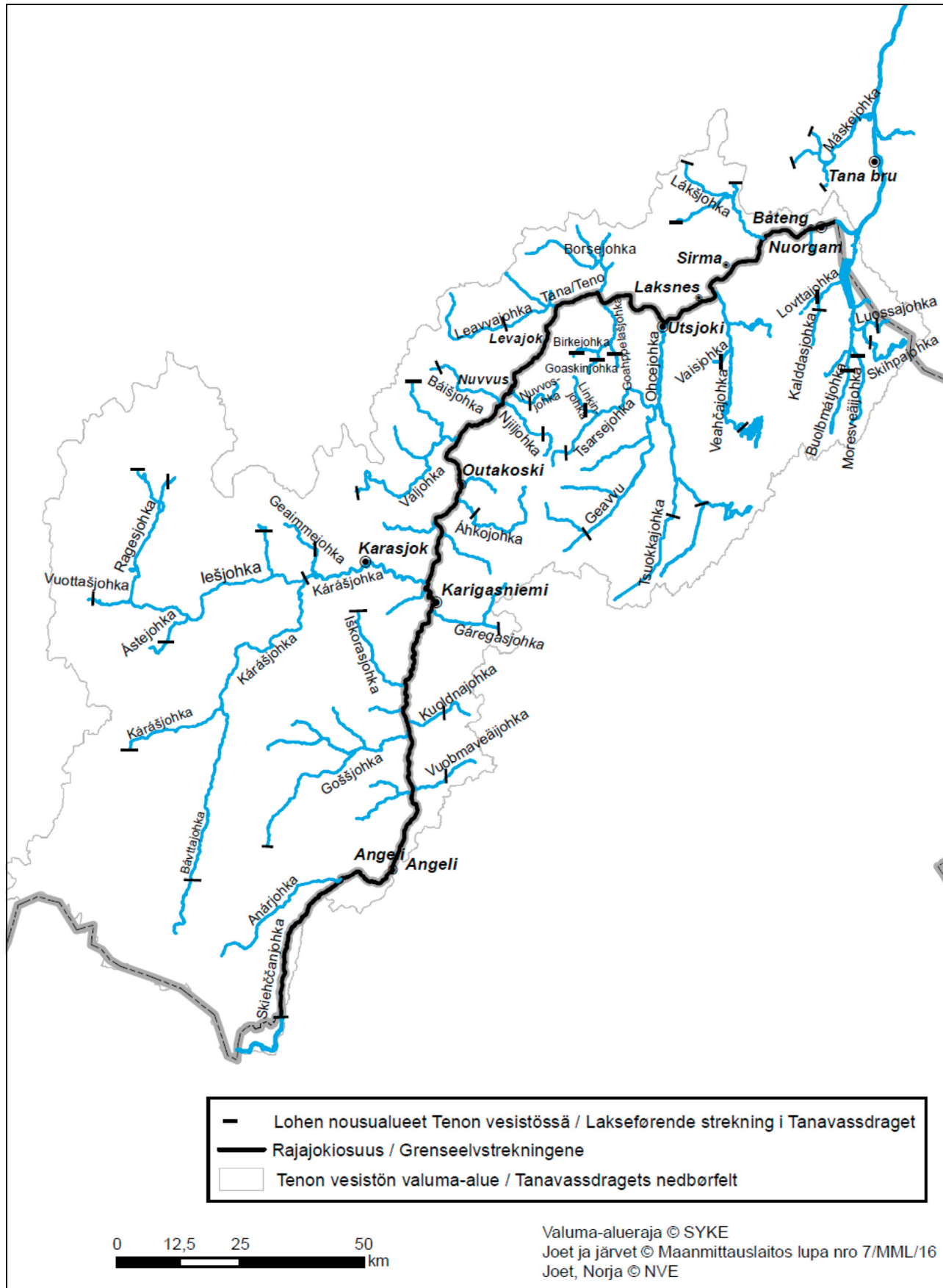
Til bekreftelse av foranstående har de undertegnende, som er gitt behørig fullmakt til dette, undertegnet denne avtalen.

Utferdiget i to eksemplarer i Helsingfors den 30. september 2016 på norsk og finsk. Begge tekster har lik gyldighet.

For Kongeriket
Norges regjering:

For Republikken
Finlands regjering:

Vedlegg 1

Figur 1.1 Kart over avtalens geografiske virkeområde

*Vedlegg 2***Fiskeregler for Tanavassdraget***Kapittel 1***Generelle bestemmelser**

§ 1

Virkeområde

Fiskereglene er en integrert del av avtalen mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget.

Bestemmelsene i fiskereglene gjelder på grenseelvstrekningen jf. avtalens artikkel 2 punkt 1. Kapittel 6 om beskyttelse mot biologisk påvirkning gjelder i hele nedbørfeltet til Tanavassdraget.

§ 2

Grupper av fiskere på grenseelvstrekningen

I Norge deles personer som er berettiget til å kjøpe fiskekort i følgende grupper:

- 1) fiskerettshavere med rett til å fiske med alle redskaper etter § 4 i lov om fiskeretten i Tanavassdraget (*Tanaloven*);
- 2) fiskerettshavere med rett til å fiske med stang og håndsnøre etter § 5 i lov om fiskeretten i Tanavassdraget;
- 3) person som ikke er fiskerettshaver etter lov om fiskeretten i Tanavassdraget, og ikke er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler.

I Finland deles personer som er berettiget til å kjøpe fiskekort i følgende grupper:

- 1) fiskerettshaver etter lov om fiske (379/2015) § 4, første ledd, punkt 10, som er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler;
- 2) fiskerettshaver etter lov om fiske § 4, første ledd, punkt 10, som ikke er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler;
- 3) person som er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler;
- 4) person som ikke er fiskerettshaver etter lov om fiske § 4, første ledd, punkt 10, og ikke er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler.

*Kapittel 2***Fiskeravgift og fiskekort**

§ 3

Fiskeravgift

Plikten til å betale fiskeravgift ved fiske på grenseelvstrekningen følger lovgivningen i det landet hvor fiskekortet blir løst.

§ 4

Kategorier av fiskekort

Fiskekort for fiske på grenseelvstrekningen, jf. avtalens artikkel 10, inndeles i følgende kategorier:

- 1) *Generelt fiskekort for lokale fiskere* gir rett til å fiske med alle fiskemetoder som er nevnt i disse reglene, med de begrensninger som nevnes senere, og i det omfang som fiskeretten nasjonalt bestemmer. Rett til å kjøpe generelt fiskekort for lokale fiskere har i Norge de personer som er nevnt i § 2, første ledd punkt 1, og i Finland de personer som er nevnt i § 2, andre ledd punkt 1. Generelt fiskekort for lokale fiskere gjelder for en fiskesesong.
- 2) *Stangfiskekort for lokale fiskere* gir rett til å fiske med stang fra strand og båt med de begrensninger som nevnes senere. Rett til å kjøpe stangfiskekort for lokale fiskere har i Norge de personer som er nevnt i § 2, første ledd punkt 2, og i Finland de personer som er nevnt i § 2, andre ledd punkt 3. Stangfiskekort for lokale fiskere gjelder for en fiskesesong.
- 3) *Fiskekort for fiske fra båt (båtfiskekort)* gir rett til å fiske med stang og håndsnøre fra båt, med senere nevnte betingelser og begrensninger.
- 4) *Fiskekort for fiske fra strand (strandfiskekort)* gir rett til å fiske med stang og håndsnøre fra strand, med senere nevnte betingelser og begrensninger.

§ 5

Fordeling av antall fiskekort til ulike soner

Det maksimale antallet båtfiskekort, per fiskesesong er 11 000 fiskedøgn, som fordeles likt mellom Norge og Finland. Antall fiskekort for fiske fra båt fordeles på følgende måte for fiskesoner i grenseelvstrekningen:

Tidsrom	Nuorgam	Veahčajohka	Utsjoki	Outakoski og Anárjohka	Til sammen
10.6–16.6	47	125	136	78	386
17.6–23.6	33	220	244	141	638
24.6–30.6	103	427	468	347	1345
1.7–7.7	170	651	699	492	2012
8.7–14.7	152	532	587	353	1624
15.7–21.7	127	470	406	316	1319
22.7–28.7	141	499	351	220	1211
29.7–4.8	119	561	365	263	1308
5.8–10.8	88	505	320	244	1157
Totalt	980	3990	3576	2454	11000

Det maksimale antallet strandfiskekort per fiske- sesong er 11 000 fiskedøgn, som fordeles likt mel- lom Norge og Finland. Antall fiskekort for fiske

fra strand fordeles på følgende måte mellom strandfiskesesonene i grenseelvstrekningen:

Tidsrom	Nuorgam	Veahčajohka	Utsjoki	Outakoski hovedløpet	Anárjohka	Til sammen
10.6–16.6	379	81	96	149	21	726
17.6–23.6	468	104	149	307	23	1051
24.6–30.6	608	158	253	623	56	1698
1.7–7.7	577	255	259	698	63	1852
8.7–14.7	426	182	204	689	86	1587
15.7–21.7	377	175	177	564	90	1383
22.7–28.7	350	123	129	401	116	1119
29.7–4.8	246	79	111	375	121	932
5.8–10.8	96	71	81	308	96	652
Totalt	3527	1228	1459	4114	672	11000

Grensene for fiskesesonene følger av kartvedlegg 1 til fiskereglene. Sonene skal merkes i terrenget.

En kvote på høyst en tredjedel av døgnfiskekortene som selges i Finland kan reserveres for

fiskerettshavere fast bosatt andre steder enn i Tanavassdragets elvedaler som angitt i § 2, andre ledd punkt 2. Kvoten skal fordeles likt på stangfiskekort og båtfiskekort.

*Kapittel 3***Fiskeredskaper, fiskesesong og fisketider**

§ 6

Tillatte fiskeredskaper

Tillatte redskap for fiske av laks, sjøørret og sjørøye er:

- 1) stengsel med krokgarn (joddu) og ruse (meardi)
- 2) settegarn
- 3) drivgarn
- 4) stang og håndsnøre.

Tillatte redskap for fiske av andre fiskearter enn nevnt i første ledd, er:

- 1) settegarn
- 2) stang og håndsnøre
- 3) teine
- 4) lakekrok ved fiske på isen
- 5) kastenot i innsjøer i Anárjohka ovenfor Matinköngäs.

Andre redskaper og fiskemetoder enn de som er nevnt foran i 1 og 2 ledd, herunder oter, er forbudt.

De som har generelt fiskekort, jf. § 4 punkt 1, kan bruke redskap nevnt foran i første og andre ledd. Andre fiskere kan bare bruke stang og håndsnøre.

§ 7

Generell ukefredning

I fiskesesongen er alt fiske forbudt fra søndag kl. 18 (19) til mandag kl. 18 (19). Unntatt fra dette er fiske i innsjøer etter andre fiskearter enn laks, sjøørret og sjørøye når fisket foregår mer enn 200 meter fra utløps- eller innløpsos.

§ 8

Fiskesesong for stang og håndsnøre

For personer fast bosatt i Tanadalen, med fiskekort angitt i § 4, punkt 1 og 2, er fiske med stang og håndsnøre (*stangfiske*) tillatt fra 1. juni til 20. august.

For personer med fiskekort angitt i § 4, punkt 3 og 4 er stangfiske tillatt fra 10. juni til 10. august.

For personer nevnt i § 2, andre ledd punkt 2, med fiskekort fra kvoten nevnt i § 5 fjerde ledd, er stangfiske tillatt fra 1. juni til 10. august. Fiskekort for å fiske i perioden 1.- 9. juni kan løses fra kvoten reservert for den første perioden ifølge tabell under § 5.

§ 9

Båtfiskekort og strandfiskekort

Båtfiskekort og strandfiskekort er personlig.

Strandfiskekort gir rett til å bruke én stang. Fiskekortet gjelder i en nærmere angitt fiskesone i den staten hvor strandfiskekortet er kjøpt. Fiskekortet gjelder i ett fiskedøgn som begynner kl. 22 (23) og slutter dagen etter kl. 15 (16). Strandfiskekort fra kvoten reservert etter § 5, fjerde ledd for personer som er nevnt i § 2, andre ledd punkt 2, gjelder for fiskedøgn som begynner kl. 22 (23) og slutter dagen etter kl. 22 (23).

Båtfiskekort gir rett til å bruke maksimalt tre stenger samtidig i en båt, hver av dem med en sluk eller en flue. Kortet gjelder i en nærmere angitt fiskesone i begge statene. Fiskekortet gjelder i ett fiskedøgn som begynner kl. 18 (19) og slutter dagen etter kl. 18 (19).

Ved fiske fra båt mellom kl. 18 (19) og 06 (07) skal det i båten være med en roer som bor fast i Tanadalen (*lokal roer*). De båtfiskekort som er reservert etter § 5, fjerde ledd for personer nevnt i § 2, andre ledd punkt 2, er unntatt fra denne regelen. I Storfossen-området mellom Boratbokča og Bildanguoika skal det alltid være en lokal roer i båten.

§ 10

Tillatt agn ved fiske med båtfiskekort og strandfiskekort

Personer med båtfiskekort kan fiske med en sluk eller en flue.

Personer med strandfiskekort kan fiske med flue uten dupp eller søkke. I følgende områder kan de også fiske med sluk og flue med dupp eller søkke:

- 1) i Storfossen, Ailesstrykene og Matinköngäs i henhold til skilt oppsatt i terrenget, samt
- 2) i Anarjohka oppstrøms fra Matinköngäs og Skiehččanjohka.

Barn opp til 16 år med strandfiskekort kan fiske med flue og dupp.

§ 11

Generelle bestemmelser om agn og krokredskap ved stangfiske

Det er forbudt å bruke reker, fisk og mark som agn.

Det er forbudt å bruke krokredskaper på en slik måte og under slike forhold at fisken kan krøkes. Det er tillatt å bruke klepp, fiskeøks og hæv

som hjelpemiddel for å løfte en fisk som har satt seg fast i redskap, opp i båt eller på land.

Lakekrok er kun tillatt ved isfiske etter lake. Som unntak fra regelen i første ledd, er det tillatt å bruke død fisk fra Tanavassdraget som agn ved fiske med lakekrok.

§ 12

Forbudsområder for stangfiske

Stangfiske er forbudt:

- 1) innenfor ledegarn i stengsel og innenfor et område nærmere enn 50 meter nedenfor stengsel eller 10 meter til siden
- 2) nærmere enn 10 meter fra settegarn
- 3) fra bro
- 4) fra båt og fra strand nærmere enn 200 meter fra nærmeste elvebredd i lakseførende sideelvs munning, unntatt ved Akujoki, Laksjohka og Leavvajohka der grensen er 300 meter.

§ 13

Fisketid for drivgarn

Fiske med drivgarn er tillatt i perioden 1. juni til 15. juni, fra mandag kl. 18 (19) til onsdag kl. 18 (19).

§ 14

Fisketid for settegarn

Fiske med settegarn er tillatt i perioden 1. juni til 31. juli. I Anárjohka varer sesongen til 12. august for de som bor langs denne elva og har fisket der i fiskesesongene 2013 til 2015.

I fiskesesongen mellom den 1. juni og 15. juli samt mellom 1. og 12. august er fiske med settegarn tillatt fra mandag kl. 18 (19) til onsdag kl. 18 (19).

I fiskesesongen mellom den 16. og 31. juli er fiske med settegarn tillatt fra mandag kl. 18 (19) til torsdag kl. 18 (19).

§ 15

Fisketid for stengsel

Stengselfiske er tillatt i perioden 1. juni til 31. juli. Fra 1. juni til 15. juni er fisket tillatt fra mandag kl. 18 (19) til onsdag kl. 18 (19). Fra 16. juni til 31. juli er fisket tillatt fra mandag kl. 18 til torsdag kl. 18.

Når det ikke er tillatt å fiske skal garnene i stengslets tverrstengsel (doares), ledestengsel (cuollo) og ledegarn (vuojahat) være heist over vannoverflaten eller bragt på land. Alle andre bundne deler av fangstredskapet, inklusive

stengslets krokarn (joddu) og ruse (meardi), skal oppbevares på land.

§ 16

Antallsbegrensning for garnredskaper

Ved fiske etter laks, sjørret og sjørøye med drivgarn, settegarn eller stengsel, kan det bare brukes ett redskap om gangen per fiskerettshaver i Norge og per eiendom med rett til slikt fiske i Finland.

§ 17

Fisketid for andre arter

Garnfiske etter andre fiskearter enn laks, sjørret og sjørøye er tillatt fra 20. mai til 10. juni. I Anárjohka og Skiehččanjohka er fisket tillatt til fra 20. mai til 20. august.

§ 18

Fiske fra båt

Det er forbudt å fiske, inkludert utsetting av redskap, fra båt med motoren i gang, og fra båt som er ankret opp.

§ 19

Ulovlige tiltak

Tiltak som ikke har annen hensikt enn å skremme fisken eller hindre fiskens frie gang er forbudt.

Kapittel 4

Tekniske bestemmelser om fiskeredskap

§ 20

Merking av redskap

Settegarn og stengsler som er satt ut i elva, skal merkes slik at andre som ferdes i vassdraget, lett kan få øye på dem. Fangstredskapene skal merkes med en flottør som stikker minst 15 cm over vannoverflaten eller med et flagg festet på en stang som stikker minst 40 cm over vannoverflaten. Kortsiden av flagget skal være minimum 15 cm lang.

Redskapet skal være merket med fiskerens navn og kontaktinformasjon, samt navnet på den eiendommen som fiskeretten er tilknyttet. På settegarn festes merket på en godt synlig flottør i enden av redskapet. På stengsel settes merket på et skilt eller en flottør festet på den ytterste stolpen eller bukken i tverrstengselet (doaris).

§ 21

Maskevidde og trådtype

Ved fiske på laks, sjørret eller sjørøye er minste tillatte maskevidde i settegarn, drivgarn og krok-garn i stengsel 58 mm, målt fra knutes midtpunkt til knutes midtpunkt når redskapet er vått.

I garn nevnt i første ledd er det bare tillatt å bruke tråd av hamp, bomull, nylonbindetråd eller spunnet nylon (nylon, perlon, terylene). Det er ikke tillatt å bruke gjennomsiktig materiale, som monofilament nylon.

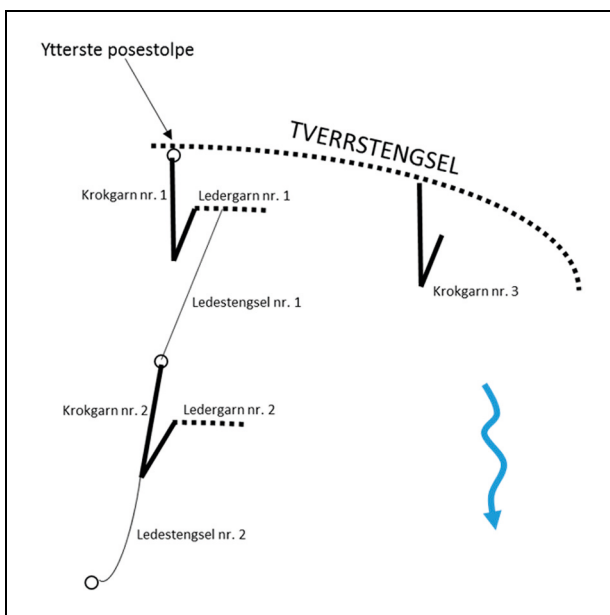
Det er forbudt å bruke metalltråd, wire eller tilsvarende materiale i fangstredskap.

§ 22

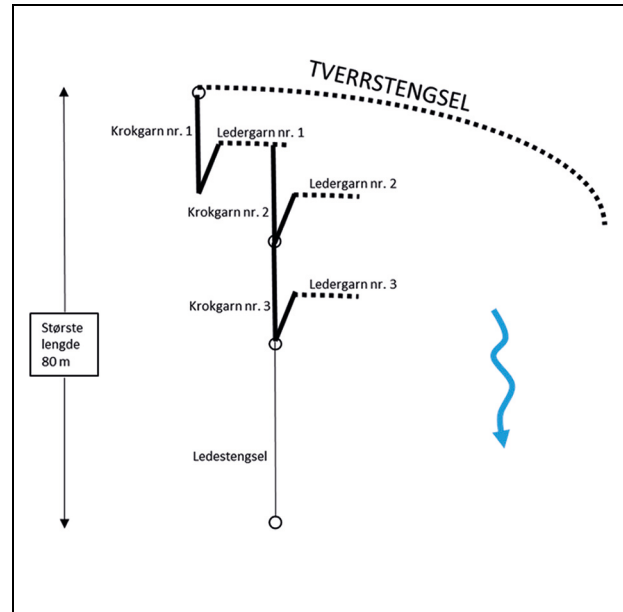
Stengsel

Stengsel skal ha tverrstengsel (doaris), eventuelt ledestengsel (čuollu) og ledergarn (vuojahat) av slik konstruksjon at disse deler av redskapet ikke fanger fisk. I tverrstengsel og ledergarn skal det være trebukker eller stolper med avstand på 3 meter eller mindre.

I tverrstengsel, ledestengsel og ledergarn kan det ellers bare brukes ris, garn, eller grinder med ris eller garn. Når det brukes garn i slike ledeanordninger, skal maskevidden være enten maksimalt 40 mm eller minst 150 mm. Det er forbudt å bruke garn av et gjennomsiktig materiale som monofilament nylon.

Figur 1.2

Figur 1.3

Den fangstende delen av stengselet skal være krok-garn (joddu) eller ruse (meardi). I et og samme stengsel kan man bruke inntil tre krok-garn og/eller ruser. Krok-garnet skal være formet som en spiss kile som kan være inntil 25 meter langt. Lengden på krok-garnet måles på den lengste siden.

Sammen med krok-garnet kan det stå et inntil 15 meter langt ledergarn og ett ledestengsel slik figur 1 viser. Funksjonen til ledergarnet og ledestengselet er å lede laksen til fangstdelen.

Krok-garn nr. 1 skal være festet i den ytterste posestolpen som vist på figur 1.2.

Krok-garn nr. 2 og 3 skal være festet på følgende måte:

- i spissen av krok-garnet (se figur 1.3, krok-garn nr. 3)
 - i ledergarnet (se figur 1.3, krok-garn nr. 2)
 - i ledestengselet (se figur 1, krok-garn nr. 2), eller
 - i tverrstengselet (se figur 1.2, krok-garn nr. 3). Ledestengselet skal stå nedenfor hvert krok-garn/ruse, og være festet på følgende måte:
 - i krok-garnet (se figur 1.2, ledestengsel nr. 2), eller
 - i ledergarnet (se figur 1.2, ledestengsel nr. 1)
- Dersom det er flere krok-garn ved siden av hverandre fra tverrstengselet (se figur 1.2, krok-garn nr. 1 og 3), er det bare tillatt å ha ledestengsel fra det ytterste krok-garnet.

Samlet lengde av krok-garn og ledestengsel kan være inntil 80 meter, målt nedstrøms fra ytterste posestolpe som vist på figur 1.3.

§ 23

Settegarn for fiske etter laks, sjørret og sjørøye

Settegarn for fiske etter laks, sjørret eller sjørøye er et enkelt, rett garn med flottør i begge ender. Garnet skal ikke festes med stolper eller andre festeanordninger på andre steder enn i endene. Festeanordningen skal bare bestå av et enkelt søkk eller en enkelt stokk. Det er ikke tillatt å lage krok på settegarn.

Settegarn for fiske etter laks, sjørret eller sjørøye kan være inntil 30 meter lang. To eller flere garn kan ikke lenkes sammen, hvis de sammen blir lengre enn 30 meter.

Ved fiske med settegarn er det forbudt å bruke kunstig strømbryter eller ledestengsel.

§ 24

Drivgarn

Drivgarn er et enkelt, rett garn uten pose. Drivgarn kan være inntil 45 meter langt. Ved drivgarnsfiske skal avstanden mellom to drivgarn være minst 200 meter.

Drivingen kan foregå inntil 500 meter om gangen. Under drivingen kan det bare brukes én båt.

§ 25

Garnredskaper til fiske etter andre fiskearter

Settegarn til fangst av andre fiskearter enn laks, sjørret og sjørøye kan være et inntil 2 meter dypt bunn garn, som består av garn med én line, uten pose, laget av monofilamenttråd av inntil 0,17 mm tykkelse.

Ved fiske med settegarn er det ikke lov å bruke kunstig strømbryter eller ledestengel.

Maskevidden i settegarn og kastenot skal være minst 29 mm og høyst 35 mm, målt fra knutes midtpunkt til knutes midtpunkt når redskapet er vått. Det er bare tråd av hamp, bomull, nylonbindetråd eller spunnet nylon som er lov å bruke i kastenoten.

Kastenot må ikke brukes nærmere enn 200 meter fra elvers utløpsos, innløpsos, foss eller stryk.

§ 26

Djupål og avstand mellom redskap

Ingen del av stengsel eller settegarn må stå over djupålen i hovedløpet eller sideløp. Den ytterste delen av redskap skal ikke på noe punkt strekke seg nærmere enn 10 meter fra motsatt elvebredd.

Med motsatt bredd menes også øyer, holmer og klipper som har egne løp mellom seg.

Ingen del av stengsler må være nærmere enn 120 meter fra annet stengsel.

Ingen del av settegarn og stengsel eller to settegarn må være nærmere enn 60 meter fra hverandre.

§ 27

Forbudsområder for garnfiske

Ved sideelv hvor laks går opp, må det i hovedelv på sideelvas side av djupålen, ikke brukes settegarn, drivgarn eller stengsel nedstrøms fra sideelva nærmere enn 200 meter fra samløpet av sideelv og hovedelv.

I de områdene i Storfossen og Ailestrykene som er avmerket i kartvedlegg 2, er fiske med garn eller stengsel bare tillatt for fiskere som har fisket i disse områdene i fiskesesongene 2013–2015.

§ 28

Opptak av redskap

Fangstredskap skal tas på land straks etter at fiskesesongen for redskapet er avsluttet. Utstyr brukt til å merke og sette opp redskap skal tas på land innen to uker etter avsluttet fiskesesong.

*Kapittel 5***Bestemmelser om fangst**

§ 29

Minstemål og gjenutsetting

Laks, sjørret og sjørøye som er mindre enn 30 cm skal settes ut igjen.

Lengden på fisk måles fra snutespissen til enden av halefinnen.

Det er forbudt å fange vinterstøing og fisk som er mindre enn minstemålet.

Fisk skal alltid gjenutsettes i vannet, hvis den er fanget:

- 1) utenom lovlig fisketid
- 2) med forbudt redskap eller fiskemåte.

§ 30

Fangstopp-gave til registret

Fisker er pliktig til å føre fangstdagbok (elektronisk eller på papir) og rapportere følgende opplysninger om hver enkelt fanget fisk av laks, sjørret, sjørøye, pukcellaks og regnbueørret til et elektronisk fangstregister for Tanavassdraget:

- 1) område hvor fisket har foregått
- 2) dato for fisket
- 3) kjønn, lengde og vekt
- 4) antall fisk som er gjenutsatt
- 5) fiskeredskap (stang/håndsnøre, drivgarn, settegarn, stengsel).

Ved gjenutsetting er det ikke påkrevd å opplyse om kjønn, lengde og vekt.

Den som har fisket uten å få fisk skal gi opplysninger om punkt 1, 2 og 5.

Fangstopp-gave skal leveres innen første mandag etter at fisket foregikk.

Fisker skal rapportere alle sine fangster av laks, sjørret og sjørøye før nytt fiskekort kan kjøpes.

Fangst av andre fiskearter kan rapporteres sammen med fangsten av laks, sjørret og sjørøye eller etter endt fiskesesong. Rapporteringen for disse artene skal inkludere totalvekt for hver art.

Kapittel 6

Beskyttelse mot biologisk påvirkning

§ 31

Fremmede arter

Pukkellaks, regnbueørret og eventuelle andre fremmede arter som fanges, skal avlives straks.

§ 32

Fisk som agn og rensing av fisk

Det er forbudt å ta med agnfisk fra andre vassdragsområder til Tanavassdraget.

Det er forbudt å bruke fisk som agn ved stangfiske i Tanavassdragets nedbørfelt.

Innenfor vassdragets nedbørfelt er det i umiddelbar nærhet av naturlige vann ikke tillatt å rense fisk fra annet vassdrag.

§ 33

Tørking og desinfisering av fiskeredskap og båter

Fiskeredskap og annet fiskeutstyr, samt båter og andre transportmidler som har vært benyttet i

annet vassdrag skal være tørt eller desinfisert før det kan benyttes i nedbørfeltet.

Hvert land kan ha utfyllende regler om desinfisering av fiskeredskap og båter.

Kapittel 7

Forhåndsavtalte tiltak

§ 34

Forutsetninger for anvendelse av forhåndsavtalte tiltak

Ukentlige fisketider i henhold til §§ 8, 13, 14 og 15 reduseres med ett døgn i en del av eller på hele grenselvstrekningen hvis det blir fastslått følgende avvik i laksebestandenes tilstand sammenliknet med forvaltningsplanen for laksebestandene i Tanavassdraget omtalt i avtalens artikkel 4:

1. Fiskedødelighet i en laksebestand hvor forvaltningsmålene er oppnådd er betydelig høyere enn forutsatt bærekraftig fiskedødelighet.
2. Fiskedødelighet i en laksebestand under gjenoppbygging er betydelig høyere enn forutsatt i gjenoppbyggingsplanen for vedkommende bestand.

Forhåndsavtalte tiltak iverksettes ved overskridelse av følgende bestandsvise terskelverdier:

1. Konstatert fiskedødelighet i en bestand er over 5 % mer enn forutsatt.
2. Konstatert fiskedødelighet i en bestand er over 10 % mer enn forutsatt.

Hvis fiskedødeligheten i en bestand er mer enn 20 % over det som er forutsatt, eller hvis andre omstendigheter krever tiltak, skal ytterligere reduksjon i fisket foretas i samsvar med avtalens artikler 6 og 7.

Det kan innføres mindre restriktive reguleringer av fisket hvis fiskebestandenes tilstand tilsier det, jf. avtalens artiklene 6 og 7.

Vurderingen av om forutsetningene for anvendelse av forhåndsavtalte tiltak er tilstede, gjøres slik det følger av avtalens artikkel 5 tredje punkt og i samsvar med prosedyrer fastsatt i avtalens artikkel 7.

§ 35

Forhåndsavtalte tiltak rettet mot de enkelte laksebestandene

Fiske er ikke tillatt mellom mandag klokka 18 (19) og tirsdag klokka 18 (19) i de angitte periodene.

Laksebestanden i hovedløpet Tanaelva; redusert fisketid i hovedløpet på grenseelvstrekningen

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	24.6–31.7	24.6–10.8
Stangfiske for lokale fiskere	24.6–14.7	24.6–21.7
Settegarn		24.6–30.6
Stengsel		24.6–30.6

Láksjohkas laksebestand; redusert fisketid i Nuorgam fiskefellesskaps område

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	10.6–23.6	10.6–23.6
Stangfiske for lokale fiskere	10.6–16.6	17.6–23.6
Settegarn		10.6–23.6
Stengsel		10.6–23.6
Drivgarn		10.6–15.6

Veahčajohkas laksebestand; redusert fisketid fra Veahčajohkas munning nordover på grenseelvstrekningen

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6–30.6	10.6–30.6
Stangfiske for lokale fiskere	17.6–23.6	10.6–23.6
Settegarn		17.6–23.6
Stengsel		17.6–23.6
Drivgarn		

Ohcejohkas laksebestander; redusert fisketid anvendes fra Ohcejohkas munning nordover på grenseelvstrekningen

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6–14.7	10.6–21.7
Stangfiske for lokale fiskere	17.6–7.7	10.6–14.7
Settegarn		17.6–23.6
Stengsel		17.6–23.6
Drivgarn		

Váljohkas laksebestand; redusert fisketid fra Váljohkas munning nordover på grenseelvstrekningen

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6–14.7	17.6–14.7
Stangfiske for lokale fiskere	17.6–7.7	17.6–7.7
Settegarn		10.6–23.6
Stengsel		10.6–23.6
Drivgarn		10.6–15.6

Kárášjohkas og sideelvers laksebestander; redusert fisketid i hele hovedløpet på grenseelvstrekningen

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6–30.6	10.6–7.7
Stangfiske for lokale fiskere	23.6–30.6	10.6–30.6
Settegarn		10.6–30.6
Stengsel		10.6–30.6
Drivgarn	10.6–15.6	10.6–15.6

Iešjohkas laksebestander; redusert fisketid i hele hovedløpet på grenseelvstrekningen

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6–30.6	10.6–7.7
Stangfiske for lokale fiskere	23.6–30.6	10.6–30.6
Settegarn		10.6–30.6
Stengsel		10.6–30.6
Drivgarn	10.6–15.6	10.6–15.6

Anárjohkas og dens sideelvers laksebestander; redusert fisketid i hele hovedløpet på grenseelvstrekningen

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6–14.7	17.6–28.7
Stangfiske for lokale fiskere	23.6–14.7	17.6–21.7
Settegarn		24.6–14.7
Stengsel		24.6–14.7
Drivgarn		

Anárjohkas og dens sideelvers laksebestander; redusert fisketid i Anárjohka.

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	15.7–10.8	8.7–10.8
Stangfiske for lokale fiskere	23.7–10.8	23.7–20.8
Settegarn		24.6–12.8
Stengsel		24.6–21.7
Drivgarn		

Kapittel 8**Andre bestemmelser**

§ 36

Båtregister

For registrering av båter i Tanavassdraget gjelder nasjonal lovgivning. Fastsetting av regler skal skje etter samråd med den annen parts ansvarlige myndigheter.

Fiske fra båt er tillatt bare med båt som er registrert i et båtregister for Tanavassdraget, og som har nasjonalitetsskilt og nummer.

Lokale personer med rett til å fiske med garn etter § 2, kan registrere inntil tre båter.

Lokale personer med rett til å fiske med garn etter § 2 som driver turistnæring, kan registrere inntil 15 båter. Andre lokale fiskere, og fiskerettshavere etter § 2 andre ledd punkt 2 kan registrere inntil én båt.

§ 37

Nærmere om fastsetting av grenser og fiskesteder

Partenes ansvarlige myndigheter fastsetter i fellesskap elveløpets bredde ved middels sommervannstand i hovedløp og biløp, samt djupål i biløp. Djupålen på grenseelvstrekningen fremgår av den til enhver tid siste grenseoppgang mellom Norge og Finland.

Ansvarlig myndighet i den enkelte stat kan fastsette:

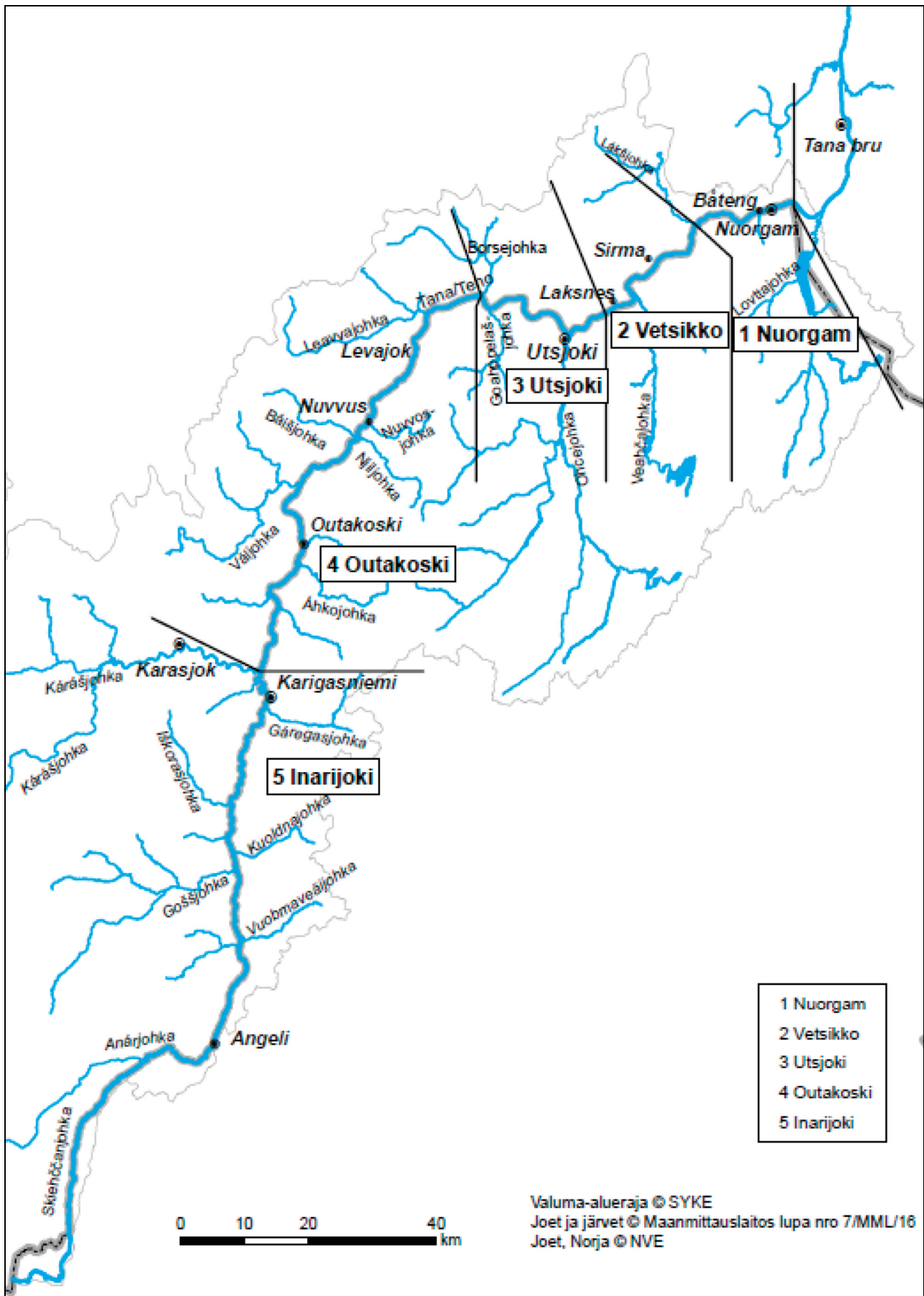
- 1) grense mellom elv og innsjø;
- 2) grense mellom hovedelv og sideelv;
- 3) en ny plass for stengsel i tilfelle stengselsplassen blir uegnet på grunn av endringer i elvebunnen eller annen årsak;
- 4) tillatte kastenotplasser for fiske etter andre fiskearter i innsjøer i Anárjohka.

§ 38

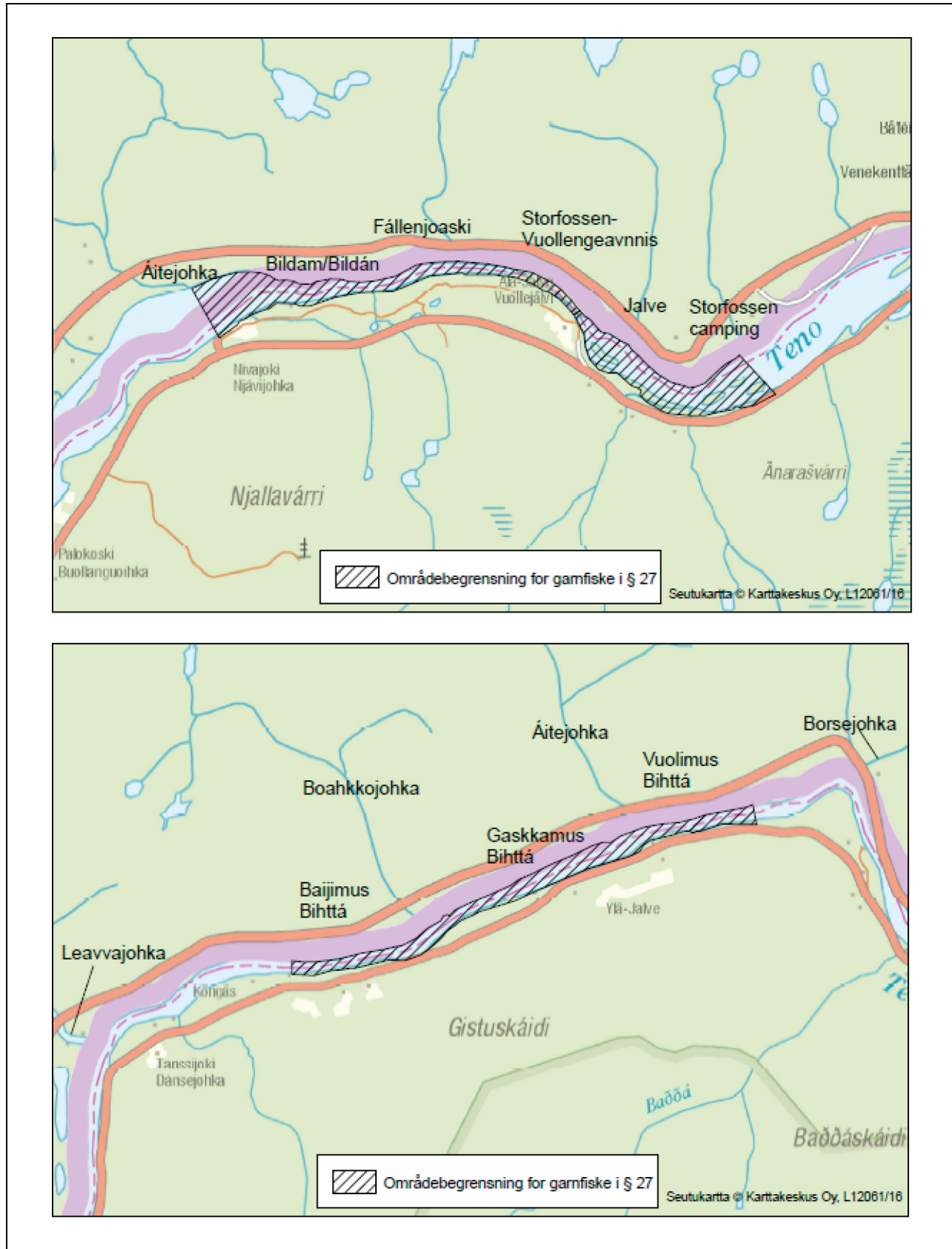
Dispensasjon for tiltak som har vern eller utvikling av fiskestammer som formål

Ansvarlig myndighet kan i enkelttilfeller dispensere fra bestemmelsene i fiskereglene når formålet er å fange stamfisk og settefisk til vitenskapelig undersøkelse, praktiske forsøk eller fiskekulturtiltak. Tillatelsen skal være begrunnet med vern av fiskestammer eller fremme av bærekraftig utnyttelse og tiltaket skal være i samsvar med artikkel 1 i avtalen

Tillatelsen gis av myndigheten i det landet der virksomheten utøves. Før tillatelsen gis, skal fiskerettshavere og den andre partens ansvarlige myndigheter varsles. Den andre partens ansvarlige myndighet skal varsles om tillatelser som er gitt.

Figur 1.4 Kartvedlegg 1

Figur 1.5 Kartvedlegg 2

Vedlegg 2

Sametingets plenumsvedtak

Sametinget behandlet avtaleforslaget i plenum 29. september 2016. Det ble fattet følgende vedtak:

Sametinget viser til det foreliggende forslag til avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget og tilhørende reguleringer.

Sametinget avviser forslaget og de tilhørende reguleringer i sin helhet. Etter Sametingets syn er avtaleutkastet for det første i strid med lokalbefolkningens langvarige og tradisjonsbaserte fiskerettigheter. For det annet er reguleringene gjort uten at lokalbefolkningens erfaringsbaserte tradisjonskunnskap er vektlagt. For det tredje strider avtaleforslaget med nasjonalstatenes konsultasjonsplikt med rettighetshavere og samer som urfolk.

Sametinget viser til at man verken på norsk eller finsk side har klart å komme til enighet med Sametingene og lokale rettighetshavere. Forslaget mangler derfor lokal forankring og legitimitet.

Byrdefordelingen mellom lokale rettighetshavere og tilreisende fiskere er urimelig og hensyntar ikke eksisterende rettigheter. Det foreliggende forslag er i stedet i realiteten et inngrep i eksisterende rettigheter gjennom en forfordeling av ikke-rettighetshavere på bekostning av rettighetshavere. De ekspropriasjonsrettslige sider ved reguleringsforslaget er ikke utredet.

Sametinget viser til at en helt sentral målsetning for forhandlingene med Finland har vært at tilreisendes fiske skal reduseres mer enn lokalbefolkningens. Det foreliggende reguleringsforslaget ivaretar ikke denne målsetningen da det i beste fall rammer lokale garn og stangfiskere, samt tilreisende turister likt. Dette er i seg selv et brudd på folkerettens regler om fisket som materielt kulturgrunnlag i tanadalen og på forhandlingsdelegasjonens egen instruks.

I følge tallmateriale fra lokale organisasjoner og Tanavassdragets Fiskeforvaltning (TF) rammer reguleringsforslaget faktisk de med de sterkeste vernede rettighetene, hardest, både når det gjelder reduksjon i fisketid og reduk-

sjon i antatt fangst. Tilreisende fiskere, som ikke har noen rettigheter rammes mildere enn alle andre.

Det er en stor mangel ved reguleringsforslaget at dette ikke gjenspeiler den historiske utviklingen i fisket de siste tiår der særlig garnfiskerne frivillig har redusert sitt fiske betraktelig. Antall garnfiskere har også gått betraktelig ned. I samme periode har turistfisket vokst ut av kontroll.

Sametinget ser behovet for visse begrensninger i fisket i Tanavassdraget av hensyn til laksebestanden. Sametinget er derfor villige til å være med på å rydde opp i situasjonen, men dette må skje slik at vi kan få en løsning som har legitimitet blant rettighetshavere og lokalbefolkningen. Samtidig må så vel prosess som løsning ligge innenfor udiskutable folkerettslige rammer.

Sametinget tilrår derfor at forhandlingene så snart som mulig gjenopptas og at dette skjer gjennom et lokalt initiativ der rettighetshavere og kommuner på begge sider sammen utarbeider et videre forhandlingsgrunnlag som både ivaretar en bærekraftig tanalaksforvaltning og en rettferdig byrdefordeling. Med rettferdig byrdefordeling mener Sametinget her for det første at rettighetshavernes ulike rettigheter må respekteres slik det følger av taneloven §§ 4 og 5. For det annet må reguleringer først og fremst skje slik at lokale rettighetshavere ikke rammes av reduksjonene i fisket. Det er de tilreisendes fiske som må reduseres først og dette omfatter også hytteeiere som ikke er bosatt ved Tanavassdraget.

Sametinget viser til at det allerede er kontakt mellom organisasjoner og rettighetshavere og at det er en reell vilje til forhandlinger, så lenge dette kan skje på egne og lokale premisser.

Sametinget vil også trekke frem at sjølaksefiskerne på norsk side rammes både direkte og indirekte av forslaget. Sametinget er sterkt kritisk til at Finland gjennom avtaleutkastet gis muligheten til å påvirke reguleringen av sjølaksefiske på norsk territorium. Videre signalise-

rer myndighetene at man ønsker den samme reduksjonen i sjølaksefisket. Sametinget støtter sjølakefiskernes krav om at også sjølaksefisket må synliggjøres i arbeidet med avtalen og inngå i en rettferdig byrdefordeling. Sjølaksefiskernes synspunkter må innhentes og statlige myndigheter må konsulteres med sjølaksefiskerne før det igangsettes arbeid med eventuelle reduksjoner i sjølaksefisket. Det påpekes sjølaksefiskere anses som rettighetshavere som både har et materielt vern og et prosessuelt vern etter folkeretten.

Lokale fiskere har hatt og har fortsatt liten tillit til den statlige forvaltningen av elva, dette skyldes ulike forhold. En gjennomgående erfaring er at hver gang man har gått med på reduksjoner som man ble forespeilet var midlertidige, ble disse gjort permanente.

Overføring av rettigheter må i ethvert tilfelle vurderes i forhold til nasjonalstatenes forpliktelser etter folkeretten overfor samene som urfolk, jf. tanaloven § 3. En annen stor mangel er at kompensierende tiltak er utelatt, om det er slik at man vurderer reguleringer som i realiteten er en overføring av rettigheter fra trinnhøyere rettigheter til turister uten rettigheter eller trinnlavere rettigheter slik som det lokale stangfisket, må inngripende myndigheter kompensere økonomisk for dette både direkte til skadelidende rettighetshaver, men også til TF som forvalter. Dette følger av alminnelige ekspropriasjonsrettslige regler.

Sametinget understreker at på norsk side er det naturlig at det er særlig TF, som uavhengig rettighetshaverorgan, som er den nærmeste til å sikre at de løsninger som velges har den nødvendige lokale forankring og ivaretar lokale rettighetshaveres interesser i tilstrekkelig grad. Det er derfor av avgjørende betydning at avtalen og de tilhørende reguleringer er omforent med det til enhver tid sittende styre i TF.

Sametinget påpeker videre at forskningen på tanalaksen må styrkes gjennom økonomisk støtte fra statene. I tillegg bør det arbeides med å skape flere uavhengige forskermiljøer med tilhørighet til Tanavassdraget. Forskningen må suppleres med lokale tradisjonsviteres kunnskaper på en slik måte at tradisjonell forskning og tradisjonell kunnskap tillegges like stor vekt. Tradisjonskunnskapen bidrar til å forklare sammenhengene mellom menneskelig aktivitet og økologi tydeligere enn den mye yngre forskningsbaserte kunnskapen. Av den grunn har man i Naturmangfoldloven stad-

festet myndighetenes forpliktelse til å vektlegge den erfaringsbaserte kunnskapen, og da spesielt trukket frem den samiske bruken av naturen og naturressursene. På denne måten vil også forskningen få den nødvendige legitimitet i lokalbefolkningen.

Sametinget ønsker å sette hovedfokus på veien videre og muligheten til å finne gode omforente løsninger. Det er likevel nødvendig å påpeke at forhandlingsprosessen og særlig avslutningen på denne har foregått på en måte som både strider mot intern rett og folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Det vises i denne sammenheng særlig til tanalovens § 6, tredje ledd. Forhandlingene som ledet frem til det foreliggende forslag til avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget og tilhørende reguleringer ble sluttført uten at medlemmene i delegasjonen var informert eller hadde fått anledning til å fremføre sine merknader og å ta en helhetlig stilling til avtalen og reguleringene. Sametinget legger til grunn at en slik krenkelse av samenes prosessuelle rettigheter ikke forekommer i fremtiden.

Forslag til ny avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget

Finske og norske forhandlere har nylig lagt frem utkast til ny overenskomst og fiskeregler for Tanavassdraget, som på en lang strekning danner riksgrense mellom de to landene. Disse utkastene ble sendt på høring 30.6. d.å. og høringsfristen var 12.8, Høringsssvarene er publisert på Klima- og miljødepartementets hjemmeside. Flere av disse påpeker forhold som tilsier at avtalen enten må reforhandles, eller sies opp. Sametinget fraråder at avtalen godkjennes slik den foreligger nå. Sametinget vil begrunne dette som følger:

Involvering av lokalbefolkningen – kort høringsfrist

Et forhold som ikke gjelder det materielle innholdet i overenskomsten og fiskereglene, er den knappe tidsfristen for høringen. Laksefisket er en sak som er meget viktig for befolkningen i Tanadalen, på begge sider av grensen. Spørsmålet er derfor om hvor demokratisk forsvarelig det var å sende forslagene til høring midt i laksefisket og fellesferien, noe som også påpekes fra flere av høringsinstansene. Lovligheten ved manglende involvering av forvaltningsorganet på norsk side

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) har også flere merknader om mangler ved prosessuelle forhold i forbindelse med forhandlingsprosessen. TF er som kjent etter forskriften om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget (04.02.2011) det fiskeforvaltningsorgan, som skal ha ansvar for å forvalte fisken og fisket i vassdraget, herunder organisering av fisket og salg av fiskekort, overvåking av fiskebestandene, oppsyn med fisket, fangstrapportering og informasjon (§ 6, første ledd).

I høringsuttalelsen fra TF heter det at dette organet (og Sametinget) ikke var orientert om de avsluttende forhandlingene med Finland på forsommeren i år, men at disse ble gjennomført i hemmelighet av embetsmenn fra Norge og Finland. I ettertid ble man meddelt resultatet – dvs. det som har vært ute på høring.

Dette har skjedd til tross for at Tanaloven (LOV-2014-06-20-51) har klare bestemmelser om TFs medvirkning i forhandlingene:

Utarbeidelse av forskrifter og forhandlingene med Finland om fisket i lakseførende deler av Tanavassdraget skal skje i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget (§ 6, siste ledd).

I den juridiske vurderingen av dette som er gjort for TF, heter det at Ovennevnte anses (...) å ha skjedd i strid med tanaloven § 6 tredje ledd, og slik denne må forstås i lys av Norges folkerettslige forpliktelser.

Enkelte av høringssvarene anfører at elvedalsbefolkningens tradisjonelle kunnskap om naturlige forhold som kan påvirke laksebestanden(e) ikke har vært en del av kunnskapsgrunnlaget for forhandlingene.

TF skriver i sin høringsuttalelse at det helt sentrale dokumentet – selve overenskomsten – heller ikke ble behandlet på det siste forhandlingsmøtet hvor man deltok, 19. og 20. mai d.å.

Finsk innflytelse over norsk sjølaksefiske

Flere høringsinstanser har også sterkt kritiske merknader til at Finland skal gis innflytelse over reguleringen av sjølaksefisket på norsk territorium. Jf. artikkel 3, pkt. 2:

Forslag til endringer i reguleringene av sjølaksefisket i Finnmark skal sendes ansvarlig myndighet i Finland til uttalelse før vedtak treffes.

Det vises til høringsuttalelsen fra Nærings- og fiskeridepartementet som sier:

«I artikkel 3 er det foreslått et pkt. 2 om at «Forslag til endringer i reguleringene av sjølaksefisket i Finnmark skal sendes ansvarlig

myndighet i Finland til uttalelse før vedtak treffes». Vi vil påpeke at det geografiske virkeområdet for avtalen ellers er avgrenset til vassdraget.

Nærings- og fiskeridepartementet ser det som lite naturlig å involvere Finland i reguleringene av sjølaksefisket, selv om det i sjøen høstes laks som er på vandring til Tanavassdraget for å gyte. Det er rimelig forutsigbart hva Finland vil mene om sjølaksefisket i Finnmark som ikke vanligvis er i deres interesse. Å invitere Finland til uttalelse før vedtak treffes, synes lite hensiktsmessig om ikke Finlands synspunkter skal tillegges vekt.

Det finske elvefisket etter laks i Tanavassdraget har som kjent vært sterkt økende over lang tid, og avtalen synes ikke å ville bidra til å redusere dette. I samme periode har det tradisjonsrike sjølaksefisket blitt betydelig redusert gjennom reguleringer. Vi legger til grunn at norske myndigheter i størst mulig grad også ivaretar interessene i sjølaksefisket, og at det unngås ytterligere omfordeling mht. hvem som skal høste overskuddet av denne ressursen.

På bakgrunn av ovennevnte ber vi om at forslaget til pkt. 2 i artikkel 3 utgår.»

Vi er uenige i forslaget om å overføre norsk beslutningsmyndighet i kystsonen til et annet land.

Nye rettighetshavere i Tanavassdraget

I høringsrunden er det flere som har reagert på at det i fiskereglene innføres en ny fiskerettshavergruppe Tanavassdraget, etter finsk fiskerilovgivning. Jf. forslagets paragraf 2, pkt. 2. Dette gjelder personer som ikke er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler.

I praksis er det finske hytteeiere med selveiertomt, som heretter skal ha rett til å drive blant annet dorgefiske på samme vilkår som lokalbefolkningen langs vassdraget (unnatt en viss avkorting i slutten av sesongen), og det avsettes 3600 døgnkort til denne gruppen.

Det kan ikke være riktig at finsk eiendomslovgivning skal bidra til å øke fiskepresset i vassdraget, gjennom at gruppen finske hytteeiere også gis rett til å drive fiske på norsk side av grenselinjen. Vi vil også be statsråden vurdere realismen i å få med lokalbefolkningen på nye reguleringer når det er nødvendig, samtidig som man slipper nye fiskere med nye rettigheter til i elva.

Krav om nye forhandlinger

Mange lokale instanser langs Tanavassdraget har bedt om at de mange uklarhetene og de formelle manglene ved de fremforhandlede dokumentene, må føre til nye forhandlinger hvor rettighetshaverne på begge sider av vassdraget får en sentral rolle.

Vi er uenige i at finsk eiendomslovgivning skal gi rett til fiske på norsk side av vassdraget.

Vi er også spørrende til byrdefordelingen – hva reduksjoner i fisket angår – er rimelig og rettferdig mellom de ulike redskapsgruppene. Det er også sterkt anfektet fra lokalt hold.

Vi håper at regjeringen vil vektlegge synspunktene fra lokalbefolkningen, Fylkesutvalget i Finnmark og stortingsrepresentantene fra fylket.

Vedlegg 3

Sametingets konsultasjonsnotat

Sametingets notat til konsultasjonsmøtet 12. januar 2017 er som følger:

Sametinget har følgende fremstilling av forhandlingsprosessen:

I forhandlingene mellom Norge og Finland ble delegasjonsarbeidet lagt opp på en for Sametinget uvanlig måte som innledningsvis TF og Sametingets representanter utviste noen grad av forståelse for. Posisjoner mellom stater ble utvekslet på de offisielle forhandlingsmøter, samtidig ble det langt hyppigere avholdt såkalte delegasjonsledermøter hvor i praksis etterhvert hele den statlige delen av Norges og Finlands delegasjoner deltok, men de lokale og Sameetingene på norsk side, ikke fikk anledning til å delta.

Dette fungerte til en viss grad, frem til 2014, der delegasjonsledelsen på norsk side informerte resten av delegasjonen, både før og etter disse møtene. Som prinsipp for gjennomføring av internasjonale forhandlinger, stiller Sametinget seg likevel på generelt grunnlag, skeptisk til denne måten å gjennomføre internasjonale forhandlinger på.

Fra slutten av 2015 har delegasjonsarbeidet ikke fungert som tidligere og hele delegasjonen ble ikke så godt informert som før. Norges delegasjon ble også oppløst for så å bli gjenoppnevnt i denne perioden. Sett i ettertid synes det klart at forhandlingene ikke lenger fant sted i forhandlingsmøtene med fulle delegasjoner, men at de reelle og substansielle forhandlinger i stedet fant sted de såkalte delegasjonsledermøter der Sametinget og TF ikke fikk delta.

Lokalt i Tanavassdraget var det uroligheter og debatt rundt arbeidet som ble gjort i forhandlingene med Finland. Det ble også gått til rettslige skritt da rettighetshavere i Tanavassdraget ikke var tilfreds med det tidligere TF-styrets forankring av sine forhandlingsposisjoner. Det må derfor har vært klart for statlige myndigheter at man burde har søkt en bredere forankring for de lokale posisjoner allerede tidlig i 2015.

I 2015 ble de overordnede premisser lagt i forhold til størrelsen på den tiltenkte reduksjon av fisketrykket. Dette skjedde på direkte politisk nivå mellom statene, uten lokal eller samisk deltagelse.

Reguleringsforslaget var hovedfokus på forhandlingene i Rovaniemi i september 2015. Selve avtalen mellom Norge og Finland var ikke gjenstand for forhandlinger der hele delegasjonen fikk delta. Det ble også avholdt et møte mellom rettighetshaverne på begge sider av elva der også sameetingenes representanter deltok. På dette møtet ble justeringer av de foreslåtte fisketidene diskutert og man kom frem til en del anbefalinger som ble fremmet for delegasjonene. Samtidig ble det tatt uttrykkelig forbehold fra Sametingets side om at man måtte ta helhetlig stilling til både avtalen og reguleringene før man kunne vurdere om man kunne stille seg bak forhandlingsresultatet som sådan eller ikke.

Norges forhandlingsdelegasjon valgte kun ut deler av anbefalingene fra det lokale møtet og fremmet dette som Norges posisjon i de videre forhandlingene med Finland.

Det forelå således ingen «septemberenighet» som det statlige flertall i delegasjonen i ettertid har henvist til. I hvert fall forelå ingen enighet Sametingets representant har gitt sin tilslutning til.

Ledelsen i TF ble kastet på årsmøtet like etter forhandlingsmøtet i Rovaniemi, og den nye ledelsen ønsket umiddelbart en avklaring rundt Norges posisjoner i forhold til avtale, reguleringer og senere forhåndsavtalte tiltak. Sametinget støttet dette og viste til at Sametinget kun kan støtte en løsning som er omforent med det til enhver tid sittende styre i TF.

Fra den statlige delen av delegasjonen ble det først respondert at forhandlingene var slutført og at det kun gjensto detaljer. Norges delegasjon hadde derfor status som en referansegruppe for å se på disse detaljene.

Det viste seg snart at forhandlinger fortsatt pågikk mellom landene og referansegruppens status ble endret tilbake igjen til forhandlings-

delegasjon etter påtrykk fra medlemmene i TF og Sametingets medlem.

I 2016 har vi hatt en intern delegasjonsprosess i Norge der vi var nær enighet om endringer i selve avtalen mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget. Dette kom imidlertid ikke til uttrykk i Norges posisjoner internasjonalt.

Samtidig har TF med støtte fra Sametinget avvist forslaget til kapittel 7 i reguleringsforslaget om forhåndsavtalte tiltak i sin helhet og samtidig gitt eksplisitt uttrykk for at man ikke kan gi sin tilslutning til reguleringene slik de foreligger. De lokale innspillene til reguleringer og endring av fisketider ble ikke inntatt i Norges posisjoner.

Det siste ordinære forhandlingsmøtet mellom Norge og Finland fant sted i Svanhøvd i mai 2016. Etter en kort innledning fra delegasjonslederene fikk lokale representanter og rettighetshavere komme til orde. De ble her uttrykt sterk motstand mot statenes forhandlingsposisjoner, særlig rettet mot reguleringsforslaget. Etter denne innledningssesjonen ble det avholdt delegasjonsledermøte som varte resten av de to møtedagene. Delegationene fra både TF og Sametinget fikk ikke delta på disse møtene. Ved møtets slutt var det klart at partene sto langt fra hverandre og man ikke hadde klart å komme til enighet. Derfor ble det heller ingen forhandlinger mellom statene for hele delegasjonen slik det opprinnelig var planlagt. For den ikke-statlige delen av delegasjonen fremsto dette som et brudd i forhandlingene, selv om selve forhandlingsprosessen formelt fortsatt pågikk.

Sluttføringen av forhandlingene kom derfor brått og uventet på. Delegasjonen ble innkalt til et telefonmøte 21 juni 2016. Her ble det gjort kjent at det hadde vært korrespondanse og forhandlinger gjennom et nytt delegasjonsledermøte der de statlige deler av delegasjonene til Norge og Finland hadde blitt enige om en ny avtale med tilhørende reguleringer. Forhandlingene var nå sluttført uten at medlemmene i delegasjonen var informert eller hadde fått anledning til å fremføre sine merknader og å ta en helhetlig stilling til avtalen og reguleringene.

I Finlands delegasjon opptrådte man noe mer ryddig enn tilfellet var for Norge, selv om de lokale heller ikke her fikk være med på sluttforhandlingene med Norge; det ble innkalt til et møte der man foretok en votering. Alle de lokale og Sametinget var imot. Forslaget ble

vedtatt med den statlige delegasjonsleders dobbeltstemme.

I Norge ville tilfellet ha vært det samme, sett bort i fra at vi ikke var sikret lik representasjon i forhandlingene og verken TF eller Sametingets medlem i delegasjonen engang fikk anledning til å ta stilling til slutføringen av forhandlingene og votere over forslaget før delegasjonslederene ble enige.

For Sametingets del må det være helt klart at både Sametinget og TF klart og tydelig ville ha fremført vår dissens mot forslaget, slik dette har blitt tydelig signalisert gjennom det siste års forhandlinger. TF valgte å sende ut informasjon om dette til samtlige høringsinstanser.

Sametingsrådet har fremført sin synspunktene i konsultasjoner med Klima og Miljødepartementet uten at partene kom til enighet. Etter Sametingets syn har forhandlingsprosessen og særlig avslutningen på denne, ikke vært god og heller ikke i henhold til verken intern rett eller folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Det vises i denne sammenheng til høringsuttalelsen fra TF.

Den etterfølgende konsultasjonsprosess har etter Sametingets vurdering ikke avhjulpet de prosessuelle manglene fra slutføringene av forhandlingene. Sametinget ser også alvorlig på at den endelige beslutningen i Regjeringen ble fattet før Sametingets plenum hadde fattet sitt vedtak i saken.

Mer alvorlig er det at konsultasjonene heller ikke har vært ført i god tro med sikte på å komme til enighet i de materielle sidene av saken fra regjeringens side. Dette er i seg selv et brudd på konsultasjonsplikten slik den følger av ILO konvensjon 169 art 6 og avtalen om prosedyrer for konsultasjoner mellom Sametinget og statlige myndigheter, da det heller ikke her har vært noe rom for bevegelse i statens posisjoner, selv om dette strider mot forhandlingsdelegasjonens egne målsetninger.

Målsetningene har i Norges forhandlingsdelegasjon ble tidlig definert som:

1. Fiskepress på laksebestandene skal reduseres vesentlig.
2. Tilreisendes fiske skal reduseres mer enn lokalbefolkningens.
3. Lakseressursen skal fordeles mellom Norge og Finland i henhold til produksjonsforholdet.
4. Lokalbefolkningen skal få økt tilgang til fisket.

Sametingets posisjoner i Norges delegasjon har vært i henhold til disse opprinnelige målsetninger, og man særlig har fremhevet viktigheten av at enhver mulig løsning må være omforent med de lokale rettighetshavere, da særlig gjennom det til enhver tid sittende styre i TF som lokalt rettighetshaverorgan.

Etter Sametingets syn finnes det positive momenter i selve avtalen i forhold til tidligere, der flere sikkerhetsmekanismer er tatt inn både når det gjelder å kunne øke beskatningen om bestanden tar seg opp, evalueringer av fisketrykket, og muligheter for å evaluere og reforhandle reguleringene. Dette ivaretar likevel ikke TFs rolle som rettighetshaverorgan og forvalter av fisket i elva. I tillegg settes både det folkevalgte lokaldemokratiet og tradisjonell kunnskap fullstendig til side. Man har ikke klart å komme frem til en omforent løsning på verken norsk eller finsk side i forhandlingene.

Når det gjelder reguleringene medfører disse en ganske stor reduksjon i turistfisket men også i det rettighetsbaserte garnfiske og det lokale stangfisket. Hovedproblemet er at denne reduksjonen i beste fall rammer rettighetshaverne og tilreisende fiskere tilnærmet likt og heller ikke hensyntar den historiske utviklingen av det lokale garnfisket som har blitt kraftig redusert og de tilreisendes fiske som har vokst helt ut av kontroll.

Av de fire målsetninger for delegasjonsarbeidet, er det nå kun hensynet til laksebestan-

den og fordelingsnøkkelen mellom landene som kommer til uttrykk i forslaget til avtale og reguleringer. En rettfærdig byrdefordeling er ikke på plass og de lokalbefolkningens tilgang på fisket har ikke økt men blir i stedet redusert. På finsk side har man også i slutfasen av forhandlingene innført en ny gruppe rettighetshavere, nemlig finske hytteeiere.

Sametinget har i forhandlingene holdt fast ved at enhver løsning som innebærer en reduksjon i fisket må ramme de med sterkest rettigheter mildest. Det må være en rimelig proporsjonalitet mellom de som har rettigheter og de som driver med rekreasjon. Vi har tre nivåer av brukere i Tana som i henhold til både tanaloven og høyesterettspraksis innebærer at de med garnfiskerett har de sterkeste vernede rettigheter, dernest kommer de lokale stangfiskere, og at turister som fisker med stang fra båt eller fra land har adgang, men dette ikke er noen rettighet. I reguleringer som medfører en reduksjon av fisketrykket må derfor må det samme prinsippet som i fiskerilovgivningen følges, nemlig at ved ressursknapphet prioriteres rettighetshaverne.

Sametinget ser det som kritikkverdig at bare forslaget til avtalen og ikke reguleringene blir forelagt Stortinget, men i stedet har blitt sendt ut på en separat høring med høringsfrist i mars. Forhandlingene med Finland har dreid seg utelukkende om disse reguleringene og forslaget til avtale må ses i lys av disse.

Vedlegg 4

Tanavassdragets fiskeforvaltnings konsultasjonsnotat

I etterkant av konsultasjon om utkast til proposisjon 12. januar 2017 oversendte Tanavassdragets fiskeforvaltning et notat med sine merknader til utkastet. Merknadene er som følger:

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) er imot at det fremlegges en proposisjon for gjennomføring av Tanaavtalen, og anbefaler at den ikke vedtas av Stortinget. Dette bygger vi på den erfaring vi har med hvordan den er blitt til, særlig i slutfasen, siden den nye ledelsen var valgt – 31. oktober 2015.

TFs første ankepunkt går på de prosessuelle forhold – særlig at den nyvalgte TF-ledelsen for ny funksjonsperiode ikke ble involvert i forhandlingene om selve overenskomsten/avtalen etter at nye TF-medlemmer ble valgt, selv om overenskomsten på langt nær var ferdigbehandlet, og at man også ble helt utelukket i avslutningsfasen av forhandlingene, på forsommeren 2016.

Dernest gjelder det de materielle forhold – TFs rolle i forvaltninga er marginal etter den avtalen som er inngått, og er på ingen måte i samsvar med det som er nedfelt i lov og forskrift. I praksis etableres det en parallell forvaltning ved siden av, og utenfor TF. Forslaget harmonerer ikke med tiden, med de oppgavene som TF er tillagt med hjemmel i Tana-loven og særforrift.

Ved kutt i fisket er det ikke tatt hensyn til rettsgrunnlaget, et forhold som har pågått i årtier – administrert av norske og finske myndigheter i fellesskap. Man har tillatt en ukontrollert økning av finsk turistfiske de siste 40 år – med mer enn en million solgte døgnkort og mer enn en million kilo laks tatt i dette fisket. Til sammenlikning ble de tradisjonelle garnfiskerne i vassdraget fratatt ett fiskedøgn i 1979, og fra 1984 har de lokale garnfiskerne i tillegg redusert sitt fiske med 70 %. Av de 330 laksebeveierne på norsk side er det for øvrig om lag hundre som ikke benytter sin garnfiske rett i det hele tatt.

TFs vurdering er at fiskerettshaverne har fått kutt i fisket som ikke samsvarer med deres

rettsstilling i forhold til grupperinger uten fiskerett – særlig finske turistfiskere – dvs. en svært skjev byrdefordeling.

TF finner det også uakseptabelt i forhold til norsk lov, at kunnskapsgrunnlaget for bestandsanslag er mangelfullt, gjennom at tradisjonell kunnskap er fullstendig ignorert og utelatt.

Etter forslaget skal partene, her ved departementene, utarbeide forvaltningsplan (art. 4), utarbeide fiskeforskrifter (art. 5), ha adgang til å fravike fiskereglene (art. 6) og selv evaluere effektene av fiskereglene og prosedyrer for bestemmelser om fravik (art. 7).

Tanavassdragets fiskeforvaltning er av den oppfatning at avtaleforslaget i for omfattende grad griper inn i de oppgaver som TF er tillagt iht. lov og særforrift. Den forvaltningsordning det nå legges opp til ville nok vært mulig før lokal forvaltning ble etablert i 2011, men er det ikke i dag. TF ser behov for en klarere rollefordeling i oppgaveløsningen i forvaltningen av fisk og fisket i Tanavassdraget, mellom staten som lov- og forskriftsgiver og TF som forvaltningsorgan, med de forvaltningsrelaterte oppgavene som TF er tillagt.

TF er etablert med hjemmel i Lov om laks og innlandsfisk. Etter § 25 i samme lov, tilligger plan-, forvaltnings- og eventuelle gjenoppbyggingsplaner av laksebestandene forvaltningsorganet direkte. TF er av den oppfatning at staten først kan komme inn i planarbeidet, hvis det viser seg at TF som forvaltningsorgan ikke makter eller ikke løser planoppgavene som ivaretar laksebestandene på en tilfredsstillende måte.

TF er klar over at utarbeidelse av fiskeforskrifter og vedtak av fiskeforskrifter gjøres av departementene ved bemyndiget myndighet. Derimot vil TF ha betydelige reservasjoner mot forslaget om at departementet både utarbeider forvaltningsplan (art. 4) og selv evaluerer effektene (art. 7).

Tanavassdragets fiskeforvaltning er enig i at fiskeregler gjelder i fem år fra avtalens ikrafttredelse, men er imot at fiskereglene deretter automatisk gjelder i perioder på sju

år, jf. art. 5. Muligheten for automatisk videreføring av fiskeregler bør tas bort. I gjeldende overenskomst er fiskereglene automatisk videreført i ni perioder à tre år, og kan regnes som hovedårsak til at forvaltningen i Tanavassdraget er havnet i en meget uheldig situasjon.

TF vil anbefale at fiskereglene rulleres hvert femte år fra avtalens ikrafttredelse. Arbeidet med revidering av fiskeregler skal prioriteres, slik at nye fiskeregler er ajuor og klare ved inngangen til ny femårsperiode.

TF er enige i at det må utarbeides forvaltningsplan for laksebestandene i Tanaelva for å sikre gjenoppbygging av svake bestander og bærekraftig utnyttelse av laksebestandene på sikt (artikkel 4). Dette vil i så tilfelle være første gang det utarbeides en forvaltningsplan for Tanavassdraget. Rollene i dette arbeidet bør imidlertid klargjøres. Tanavassdragets fiskeforvaltning bør ha planansvaret og oppgaven med å utarbeide norsk del av felles forvaltningsplan, i størst mulig grad i samarbeid med rettighetshaverne på finsk side av vassdraget. Staten (ved departementet) medvirker til å finansiere planarbeidet, og evt. samordne norsk plandokument med det finske plandokumentet.

TF krever at en fremtidig forvaltning av vassdraget skal bygge på både biologisk, vitenskapelig og tradisjonell kunnskap.

TF har fremma et konkret forslag om et prosjekt for inkludering av tradisjonell kunnskap i forvaltninga. Realiseringa av det bør iverksettes snarest, helt uavhengig av avtalens skjebne.

Forslaget til fiskeregler inneholder også elementer som vil være et kulturelt overgrep mot en gammel sedvane langs vassdraget, nemlig at man i minst mulig grad skal fortelle om fangst, eller måle og veie den. Fra svært gammelt av er det blitt ansett som skadelig for fiskelykken. Forslaget om at også de tradisjonelle garnfiskerne skal inngi ukentlige detaljerte fangstrapporter, er direkte i strid med den nevnte sedvanen.

Rapporteringen for garnfiskerne bør fortsett være fangstdagbok etter endt sesong som i dag, men selvsagt med mulighet for ukentlig rapportering for dem som ønsker det, og TF vil øke innsatsen for at fangstdagboken skal bli et enda bedre virkemiddel i overvåkingen av laksebestandene i vassdraget.

Når det gjelder overvåking, bør det også nevnes at det spesielt er nevnt som en av TFs

oppgaver, jf. forskriftens § 6, og at det som det legges opp til i avtalen er et brudd på dette.

Tanavassdragets fiskeforvaltning ber om at statene avsetter ressurser til kartlegging av predatorer i Tanamunningen og i Tanavassdraget, som kan ha negativ påvirkning på laksebestandene, ved beskatning av yngel, smolt og laks.

De foreslåtte fiskereglene inkluderer forhåndsavtalte reguleringsiltak som årlig skal vurderes iverksatt. Forslaget bærer ikke preg av fleksibilitet, er altfor tungrodd og overstyrt, og kan ikke iverksettes før TF i samarbeid med andre aktører har laget en forvaltningsplan, og en overvåkningsplan – med akseptabel involvering av rettighetshaverne på begge sider av vassdraget (Forhåndsavtalte tiltak er for øvrig noe som kom inn i fiskereglene gjennom forhandlingene mellom 20.mai og 20. juni 2016, som TF var utelukket fra).

Tanavassdragets fiskeforvaltning går også konsekvent imot at finske hytteeiere skal få gratis fiskerett på norsk side av midtstrømslinjen, slik avtaleutkastet legger opp til. Finsk eiendomslovgivning gjelder i Finland, ikke Norge, og finske hytteeiere har dermed anledning til å fiske til midtstrømslinjen, ikke over på norsk side. Hvis så skjer skal det betales ordinær døgnkortpris, fastsatt av TF, og hytteeierne skal følge reglene for turistfiskere.

Etter avtaleforslaget kan de begynne å fiske fra 1. juni. Dette er fiske på blandete bestander, gytefisk som er på vei til øvre deler av vassdraget. Forslaget til oppstart av fiske for finske hytteeiere er i sterk kontrast til foreslått start for lokalbefolkningens fiske i de berørte sideelvne Kárášjohka og Iešjohka, som er foreslått med 2,5 uke senere oppstart.

De finske hytteeierene gis mulighet å fiske med 3 stenger samtidig fra båt. Samlet kan det medføre at opptil 5500 stangdøgn får gratis fiske på norsk side av dypålen på riksgrensestreknin-gen. De skal også kunne registrere egne båter, noe som vil føre til en uforutsigbar økning av antallet fiskebåter i vassdraget. Fiskere i den finske hytteeierkvoten er fritatt fra kravet om lokal roer i halvdelen av døgnet. Forslaget kan virke konkurransevridende og er i strid med reguleringsformål – målsettingen om reduksjon i uttaket av laksefisk i vassdraget.

Om forslaget angående de finske hytteeierne realiseres, om gratis fiske på norsk side, forutsetter TF en kompensasjon fra ansvarlige myndigheter, tilsvarende det ordinære turistfiskere ville ha betalt for sitt fiske.

TF mener også at det er behov for å revidere reglene for registrering av elvebåter som skal brukes i Tanavassdraget. Avtalepartene

bør sette i gang arbeid med revidering av båtregisteret, slik at nye regler er klare til fiske-sesongen 2018.

